

Si Surat na ni Pablo konran Taga ROMA

Say Maipa'ka' konan Sitin Surat

Si nanurat konan siti ket si Pablo a sinagyat nan Dios nin mag'in nin apostol na para konran ambo' nin Judio. Saulo a ngaran na sa irgon Hebreo (Ginwa-ginwa' 13:9). Main nin napalabas nin tyimpo a pinai-paidap nasaray tumutumbok na ni Cristo a Jesus bale' tinawag naya nin mag'in yaynan sayay tumutumbok kona (Ginwa-ginwa' 8:1-3; 9:1-19).

Sinurat nayayti ni Pablo sin leleg a itaw ya sa prubinsya nin Acaya (Ginwa-ginwa' 20:2-3), anganko itaw sa syudad nin Corinto, sin 55 o 56 A.D. para konran mammemper kona ni Jesu-Cristo itaw sa Roma a syay sangkaimpurtantiwan nin syudad sin saytaw. Sin sain, kai ya et nin nakapakodtaw sa Roma si Pablo.

Si sayay gagara a sinurat nayayti ket ta pigaw nin iparate' na konran saray taga Roma a plano nan magbisitadtaw konra (1:8-15; 15:22-33), mi'sa ituloy nay makodtaw sa nasyon nin Espanya. Bale' say mu'na-mu'nan gagara na, ket si ipapalaway na konra a maipa'ka' sa sangkabistawan nin plano nan Dios nin mangisalba sa tutawo mangibwat sa pammemper ra kona ni Jesu-Cristo. Mabasayti sa 1:16. Wanadtaw a masibulot a pangingilalo na konan sitin Mabistan Patanda' maipa'ka' sa ginwa' na ni Cristo sa kudos ta, si Dios, usaren nayaytin main nin pakayadi' nin

mangisalba konan si'numan a magmatalek kona ni Cristo.

Naipatukdo' sa sayti a wana (1:16-17), ipapalaway na ni Pablo sa sumunor nin kukapitulo a maipa'ka' sa kinamapteg. Man'ipatanda' na yapo' a say sarban tutawo ket makasalanan, Judio sara man o ambo'. Ket no kai sara nin mapapteg sa pangngikit nin Dios, matkap anaod a sintin-syawan nasaran madusa nin Dios. Sumunor, ni-papalaway na a kasan tawon mapapteg bana' sa katutulok na sa Gugan-gan a nibi nan Dios bana' ta kasa gapo nin ni saya a makatumbok sa sain. Edet, si Dios, saytaw naya tamo' nin ibilang nin mapteg a si'numan nin tawo no magmatalek ya kona ni Jesu-Cristo (3:20-28).

Sa kapitulo 5-8, man'iyakay na ni Pablo a maipa'ka' sa kaabigan nin byay nan sayay naipasaya kona ni Cristo. Main nin mabistan pakikalamo' na konan Dios; iti ya anamaet kona a Ispirito nan Dios a man'ilibri nayan siti sa pakayadi' nin kasalanan. Man'ibarita' naynamaet iti ni Pablo a maipa'ka' sa:

- a) kuston usar nin Gugan-gan a nangibwat konan Dios;
- b) no ani a mampilalaban sa kanakman nin tawo;
- k) tan say pakayadi' nan Ispirito nan Dios nin tumulong konan sayay mammemper kona ni Jesu-Cristo.

Sa kapitulo 9-11 anamaet, man'ipapalaway na ni Pablo a plano nan Dios para konran Judio tan ambo' nin Judio. Nibarita' na a si plano nan Dios para sa sarban tawo, ket si maibilang nasaran

mapteg bana' sa patiti na ni Jesu-Cristo mangib-wat sa inganga'do nan Dios. Bale', man'andian ran ka'bawan ran Judio a si Jesus ket syan page' a Cristo a nipangako' nan Dios nin ibaki' nan mag'in nin adi' ra. Ket, man'aburuyan nayti nin Dios ta pigaw nin maikadani nasara kona a ambo' nin Judio. Wanin man, tumper sara li' a lamang kona a Judio no marate' a panaon.

Sa kapitulo 12, main nin uakay maipa'ka' sa no pa'noy pagkabyay ran saray mammemper kona ni Cristo, lalo sa manepeg nin piaaduan ra tan say pangangako' ra sa saya tan saya. Sa susuyot nin kapitulo, ituloy naytin akay tan ibibilin na nin usaren rayti maipa'ka' sa rispunsibilidad ra nin sumunor sa gan-gan nin gubyirno, tan sa napasayan pikakalamo' ra sa pananaros nin katutu'wan mataman no ambo' nin mipada a pakataros ra no ani a manepeg o ambo' nin manepeg.

Sa suyot nin parti nan surat, raywen naya ni Pablo a Dios bana' sa sangkabistawan a plano na.

Say Linaman nan Sitin Surat

Pitatandaan ra tan pangipatanda' nan plano na ni Pablo (1:1-15)

Say pampapteg konran tutawo (1:16-11:36)

Tima: Bana' ta mampagmatalek ya kona ni Cristo a sayay tawo ket mapteg yayna (1:16-17)

Say sager nan Dios konran magkasalanan (1:18-3:20)

Si padalan nan Dios nin maisalba a tawo (3:21-4:25)

Say ba'yon byay ran naipasaya konan Dios (5:1-8:39)

Say lugar ran Judio sa plano nan Dios (9:1-11:36)
Isuko' moyoy lalaman moyon diri konan Dios (12:1-15:13)
Say pammakumusta tan pammisita na ni Pablo (15:14-16:27)

Pammagalang

¹ Si'ko si Pablo a main nin surat siti komoyo. Si'ko, aripen nako ni Jesu-Cristo tan sinagyat nakon Dios nin mag'in nin apostol na ta sinuyo' nako nin mangipatanda' konan Mabistan Patanda' na konran tutawo.

² Sitin Mabistan Patanda', nipangako' naya nin Dios sin na'teng anan panaon sa nipatandaan na yupa' konran prupita na tan nisurat ra sa Masanton Kasuratan. ³ Say pangako' na ket maipa'ka' konan Anak na a nag'in nin tawo. Sya si Uunuren tamon Jesu-Cristo. Maipa'ka' sa nikatawo na, puri naya ni Adi' David. ⁴ Maipa'ka' sa nikaDios na, makapangyayadi' nin naipa'kit a syay Anak nan Dios mangibwat sa nipamasubli' nan mabyay kona. ⁵ Ket, bana' kona ni Uunuren tamo, nibi na komi nin Dios a pagkanawanawa nin mag'in nin apostol na, nin nibaki' nan mangipatanda' sa sarba nin tutawo maipa'ka' kona ni Jesu-Cristo, ta pigaw nin magmatalek sara ket tumulok sara kona. Ket no wanin, marayo ya si Jesu-Cristo. ⁶ Nibaki' nakami anamaet komoyo nin isen sa Roma a nasagyat nin maipasaya kona ni Jesu-Cristo.

⁷ Surat koyayti komoyon sarbadsen a kawa'nan na nin Dios tan sinagyat na nin mag'in nin tutawo na.

Sapa kumon ta si Dios a syay Ama tamo tan si Uunuren tamon Jesu-Cristo bindisyunan rakamo tan byan rakamon mabistan kapapa'sar.

Masulit yaynan Mako sa Roma si Pablo

⁸ Mu'na-mu'na sa sarba, kislamatan koyay Dios bana' komoyo mangibwat sa ginwa' na ni Jesu-Cristo. O' a ta say pagmamatalek moyo kona ni Jesu-Cristo, ket pitanda-tanda' anggan sa adayo' anan lulugar. ⁹ Si Dios nin mampagsirbyan ko sa anggawan nin mababa' ko sa pangngipatanda' ko konan Mabistan Patanda' maipa'ka' konan Anak na, ket tanda' na a isalambit katamo tanan pirmi tepe' nin dumasal ako. ¹⁰ Mandawaten koynan na'teng konan Dios a no magwa' ket iyaburoy na nin makapika' akoynadsen komoyo.

¹¹ Wanin ta masulit akoynan makapika' isen komoyo nin maipaga'muran ko komoyo no ani a main mangibwat konan Ispirito nan Dios ta pigaw nin mapa'get a pagmamatalek moyo kona.

¹² Say rabay kon irgwen ket si pari-pariho atamon mapagsen. Si'kamo, mapagsen kamo nin no pa'noy pagmamatalek ko konan Dios, tan si'ko, mapagsen ako nin no pa'noy pagmamatalek moyo kona. ¹³ Rabay koynaod nin matandaan moyo, bubsat, a na'teng koynan rabay a makodsens komoyo bale' abaw a makapaed kongko. Rabay koy main anamaet nin magwaan kodsens komoyo kapadan nangyadi' itaw konran raruman ambo' nin Judio sa lulugar a kina' ko. ¹⁴ Anaod, kargo kon ipapalaway yay Mabistan Patanda' sa sarban

tawo, konran taga syudad tan konran taga tatalon, konran ata'gay a adal tan konran kai nin nag'adal. ¹⁵ Ket, masulit akon tuloy nin maipatanda' koya anamaet a Mabistan Patanda' komoyodsen sa Roma.

Mapteg yay Sayay Tawo Bana' ta Mampag-matalek ya kona ni Cristo

¹⁶ Anaod, masibulot a pangingilalo ko konan sitin Mabistan Patanda' ta, si Dios, usaren nayaytin main nin pakayadi' nin mangisalba konan si'numan a magmatalek kona ni Cristo. Nu'na yan naipatandaan konran Judio, ket sawanin man'ipatandaan yayna sa sarban tutawo nin ambo' nin Judio. ¹⁷ Anaod, iti konan sitin Mabistan Patanda', ipadar nan Dios kontamo no pa'no atamon mag'in nin mapteg sa pangingikit na. Siin ket si lawas a magmatalek atamo kona. Mabasa tamoyti et nin wanan Dios sa Masanton Kasuratan, "Si tawo nin ikwinta kon mapteg nin naipatukdo' sa pagmamatalek na kongko, main nin byay nan iti kongko."*

Say Kakukontra ran Tawo konan Dios

¹⁸ Anaod, wanin ta man'ipadar na nin Dios nin mangibwat sa langit a alaki nin sager na sa sarban tawo a mangkumontra kona tan mam-pangwa' nin duka'. Bana' sa duka' a gawa'-gawa' ra, mangkuntrawen ray katutu'wan ¹⁹ maipa'ka' konan Dios. O', saytin katutu'wan ket tanda' nin sarban tawo.

---

* **1:17** Habakuk 2:4. Mabasa yayti et sa Galacia 3:11; Hebreo 10:38.

Wanin ta mapala-palaway nan nipa'kit in nin Dios konra. ²⁰ Nangibwat ana sin pinarsa nayay mundo, maalilbi' ya bana' sa bubagay a pinarsa na. Nipapalaway nay pigagawa' na a kai nin ma'kit, lalun-laloynay kasan anggawan tan alakin pakayadi' na tan say sarban pangalilbian a syay Dios. Kanya' nin kasan makapamarita' a kai ra nin tanda' a maipa'ka' konan Dios. ²¹ O' tanda' raynan sarba nga'min nin tutawo a maipa'ka' konan Dios tan tanda' ran manepeg yan raywen, bale' kai raya nin raywen. Kai raya et nin kisalamatan bana' sa mabistan ginwa' na, no kai edet, say pipanemtem ra ket say kasan kakanaan maipa'ka' konan Dios. Edet, bara'mon nasalimbengan nin dedlem a pinanakem ra. ²² Mataman no man'ibarita' ra nin liso a pakataros ra maipa'ka' konan Dios, man'ipa'kit ra nin mangkabarang a pinanakem ra, ²³ ket ginurutan rayay Dios nin kasan anggawan nin nipadar a kata'gayan na konra, ket nama'deng saran diosen ran kabakas tamo' a tutawo nin mangangga sa patiti, tan wanin et a mumanuk-manok tan uayep nin lumalako, o pati kumayam.

²⁴ Bana' sa wanin, pinauryan nasarayna nin Dios nin gaw'en ra a nikasama' nin gawa'-gawa' a rabay ra nin gaw'en, anggan migwaan sarayna nin madawal sa lalaman ra. ²⁵ O', ambo' a katutu'wan nin maipa'ka' konan Dios a akuen ra no kai edet, say bula'-bula', ta say pinarsa nan Dios a manraywen tan mampagsirbyan ra, ambo' yay Dios nin namarsan sarba. Si Dios, syay manepeg tamo' nin raywen anggan-angga!

Peteg a wanin!

²⁶ Bana' ta wanin a man-gaw'en ra, pinauryan nasarayna nin Dios sa madawal a karabayan ra angga nin saray bubbayi, sa kapada ran bubbayi ra gaw'en a gawa' nin mitraasawa, ambo' konran saray manepeg. ²⁷ Ket wanin anamaet a lamang konran lulalaki. Imbis nin sa bubbayi ra gaw'en a gawa' nin mitraasawa, saray kapada ran lulalaki a ma'mot nin apesen ra. Makapading'ey a gawa'-gawa' ra, mirararay a lalaki tan lalaki; ket sa sain a duka' a gawa'-gawa' ra, mansidaen raynay lalaman ra a syay manepeg nin dusa sa niyadayo' ra sa katutu'wan maipa'ka' konan Dios.

²⁸ Bana' ta nibilang rayna nin kasaynan sirbi nin pagtanda' konan Dios, pinauryan nasarayna nin Dios nin duka' tanay pipanemtem ra ket, gumwa' sara nin ambo' nin matunong a gugawa'. ²⁹ Iti ana konra nin kasan duga' a sarban bakas nin kasalanan tan kadukaan. Maagom sara tan marinet a pangingsip ra. Pinasyan imbel ra, mipapatyan sara, miaaway sara, misasauran sara, mangisip sara tanan pirmin duka' sa kapada ran tawo. Sangawan a dila' ra, ³⁰ mipadukaan sara, kagura' rayay Dios, kai sara nin mamaga-baga, marangas sara tan mipata'gay sara. Maong saran mangisip nin gaw'en ran kadukaan; malamang sara konran mangatua ra. ³¹ Kurang a pinanakem ra no maipa'ka' konan Dios; kai nin magwa' nin tepren a irgo ra; kasa gapo nin pangangado' ra o inganga'do ra sa kapada ran tawo.

³² Mataman no tanda' raynan peteg a wanan Dios a saray tutawon gumwa' nin wanin ket madusa saran patiti, man-gaw'en ra et a lamang.

Saya et, ambo' tamo' nin wanin, no kai edet, ray-wen rasara et a mangwa' nin wanin.

2

Say Manepeg nin Pangungukom nan Dios sa Sarban Tawo

¹ Si'kamo, tanda' moyo a masager yay Dios konran magkasalanan nin wanin. Bale', si'ka nin mampangukom konran sarain a tutawo, kasa nin mai'bat mo konan Dios ta pigaw nin maipal'is ka sa panunusa na, ta kapada ra ket, main ana-maet nin gawa'-gawa' mon duka'. Ket sa pangungukom mo nin kapada mon tutawo, man'ukumen moy lalaman mon diri. ² Tanda' tamo nga'min nin manepeg a panunusa nan Dios konran tutawon mangwa' nin wanin. ³ Sa wamo, ukumen nasarayti nin Dios a tutawon man-gumwa' nin duka', ket kai naka ukumen sa pangwa' mon lamang nin duka' a kapada ra? ⁴ O, bana' ta maong, mapamasinsya, tan mapangitpel yay Dios, ket man'ipa'ka' mon kai mayna matkap nin kabilangan? Matkap mon matarusan a si rason a maong yay Dios komo ket ta pigaw nin byan nakan panaon a maisip moy magbabawi' tan gurutan moynay pagkakasalanan mo! ⁵ Bale' matib'ey a ulo mo. Kai mo rabay nin pagbabawian a kukasalanan mo. Mintras nin man'umteng, mampabyaten moy dusa mo li' mangibwat sa alakin sager nan Dios sa Awron Paninintinsya na.

No saytaw li' nin awro, ipa'kit na nin Dios a mapteg a pangungukom na, ⁶ ta ibi na li' a manepeg nin risibyen nin barang sayay tawo nin

dipindi sa ginwa-ginwa' na.* ⁷ Main nin tutawon kai sumawa' mangwa' nin matunong ta rabay ran tuloy a ata'gay a pangingikit nan Dios konra tan pagalangan nasara tan pabyayen nasaran kasan anggawan. Ket konra, anggan-angga nin byay a iti kona a ibi na. ⁸ Bale' main anamaet nin tutawo nin say karabayan ra tamo' nin bukod a iti sa nakem ra. Ambo' nin say nibarita' nan Dios nin tutuo a mansunuren ra, no kai edet, say abas. Konra, masager yan maong a Dios tan dusawen nasara li' nin mabyat.

⁹ Pangirangepen nasara li' nin idap tan dya'dya' nin Dios a sarba ra nga'min nin tutawo nin mangwa' nin abas; anaod, saray Judio tan saray ambo' nin Judio anamaet. ¹⁰ Bale' saray gumwa' nin maabig, ipata'gay tan pagalangan nasara tan byan nasaran katinekan; anaod saray Judio tan saray ambo' nin Judio anamaet. ¹¹ Wanin a gaw'en nan Dios ta kasan paburito na.

¹² Anaod, ambo' saran iti sa sirong nin Gugan-gan nin nibi nan Dios kona ni Moises a ambo' nin Judio. Wanin man, dusawen nasara li' a lamang nin Dios nin maikadayo' nin anggan-angga kona no magkasalanan sara. Kai na bale' nin ipatukdo' sa Gugan-gan a panunusa na konra.

Saray Judio, iti sara sa sirong nin Gugan-gan. Ket dusawen nasara anamaet li' nin Dios no mampagkasalanan sara et bale' ipatukdo' nayti sa Gugan-gan. ¹³ Wanin ta kai sara nin maikwinta nin mapteg sa pangingikit nan Dios a tutawo bana' tamo' ta tanda' ray man'ibarita' nin Gugan-gan,

---

* **2:6** Kanta 62:12.

no kai edet, ta man-gaw'en ray man'ibarita' nin Gungan-gan.

¹⁴ Saray ambo' nin Judio, kai ra nin tanda' a Gungan-gan nin nibi nan Dios kona ni Moises. Bale', mataman no wanin, sa kanakman ran bukod ket man-gaw'en ray man'ipagwa' nin Gungan-gan, ket man'ipa'kit nin sain a tanda' ran lamang a matunong tan ambo' nin matunong nin gaw'en. ¹⁵ O' man'ipa'kit ra a say nigan-gan nan Dios ket iti sa nakem ra. Say kunsinsya ra, ipatarusan li' konra no maong o duka' a ginwa' ra ¹⁶ sa awro nin ipasintinsyawan na nin Dios konan Cristo a si Jesus a sarba nga'min nin gawa' tan inisip ran tutawo, pati say kai natandaan. Wanti a lamang a man'ibarita' ko sa pangingipatanda' ko konan Mabistan Patanda'.

Muda-mudawen yay Dios Bana' sa Piwadi'-wadi' ran Judio

¹⁷ Ket si'kamo anamaet nin kapada kon Judio, man'ipangaya moyon pinili' nakamon Dios nin tutawo na. Matalek kamon akuen nakamon Dios bana' ta si'kamoy nangipagametan nin Gungan-gan nin nibi na kona ni Moises, tan man'irangas moyon maksaw kamo konan Dios. ¹⁸ Tanda' moyo nin peteg no ani a rabay nan Dios tan tanda' moyo no ani a manepeg bana' ta niyakay komoyoy Gungan-gan. ¹⁹ Matalek kamo a si'kamoy mangyakay konra nin tutawo a bilang konan sayay tawon mampanabin nin mangyakay nin dalan konan sayay bulag, tan wamoyo a si'kamoy mamalaway konran bara'mon mangkadedleman nin tutawo. ²⁰ Wamoyo et a si'kamoy makapamatunong konran saray abas a pinanakem tan

mangyakay konran saray kurang et a pakatanda' konan Dios. Sain a wamoyo, a tanda' moyoynay sarba tan tutuo in bana' ta si'kamoy namarisibyan nan Dios nin Gugan-gan. ²¹ Ket bana' anaod ta wanin,

aninay dawal a iyakay moyo saray raruman tutawo, bale' kai moyo nin maiyakay a lalaman moyon diri!

Aninay dawal a man'iyakay moyon duka' a manakaw, bale' manakaw kamo!

²² Aninay dawal a man'iyakay moyon duka' a kiraray sa ambo' nin asawa, bale' si'kamon diri mangkiraray kamo sa ambo' moyon asawa!

O' mangarimbutong kamon mangisip a raywen saray dios-dios, bale' kai kamo nin marmay nin sumrep nin manakaw sa kami'nan ran dios-dios!

²³ Ipagmamalaki moyon si'kamoy namarisibyan nan Gugan-gan nan Dios, bale' si'kamon diri a mansumubag sa Gugan-gan! Ket anaod, bana' sa gawa'-gawa' moyo, mangkamuda-muda yay Dios!

²⁴ Say katutu'wan, mabasayti e sa Masanton Kasuratan,

“Bana' sa gawa'-gawa' moyo nin Judio, mam-pag'irgo saran duka' kuntra konan Dios a ambo' nin Judio.”*

Ambo' nin say Nikaturi' a Tutuon Pruwiba nin Pag'in nin Tawo nan Dios

---

* **2:24** Ezekiel 36:22; Isaias 52:5.

²⁵ O' anaod, main nin maalagan marka a tutawo natamon Dios ta naturi'* atamon Judio. Wanin man, no subagen tamon lamang a Gungan-gan nin nibi nan Dios kona ni Moises, kasan sirbi a turi' atamo ta bara'mo atamon lamang konran ambo' nin tutawo nan Dios. Main tamo' nin kakanaan no tukiden tamoy Gungan-gan. ²⁶ Bilang wanin anamaet, no saray ambo' nin turi' ket gaw'en ray ipagwa' nin Gungan-gan, ikwinta nasaraynaod a lamang nin Dios nin tutawo na. ²⁷ Ket no wanin, kikumpurmi sara konan Dios nin sintinsyawan nakamo. Magwa' in ta kai moyo nin man-gaw'en a ibarita' nin Gungan-gan abirno nin si'kamoy namarisibyan nin Gungan-gan tan abirno nin nipa-turi' kamo.

²⁸ Edet, si'no yan peteg a tawo nan Dios? Ambo' ya in si mantumbuken na tamo' a kaugalian nin mangka'kit. Ambo' anamaet nin sain a peteg nin mamag'in nin turi' konan sayay tawo. ²⁹ Si peteg nin Judio ket syaytaw si nasilyan a kanakman na, tan say maibarita' nin peteg nin nikaturi' ket say nikaglat nin kadukaan a iti kona. Si main nin gawa' sa sain ket si Ispirito nan Dios tan ambo' a say ginwa' sa lalaman nin tawo. Konan si wanin a tawo, ambo' a tutawo a mangrayo kona no kai si Dios.

3

Kuntrawen na ni Pablo a Magwa' nin Gaw'en nin Bada'nan

---

* **2:25** Nigan-gan nan Dios a maturi' sara si Abraham tan saray sarba ran puri nan lalaki. Sayti a paka'kitan nin tawo nasaran Dios (Genesis 17:9-11).

¹ Magwa' a ibarita' moyo, “No wanin, kasa edet nin pakaidumawan tamo bana' ta Judio atamo, tan bana' ta nipaturi' atamo nin pangipurukan a tutawo natamon Dios!”

² Ambo' gapo nin wanin! Say katutu'wan ket abaw! Mu'na-mu'na, kontamon Judio nin nipya a nibarita' nan Dios. ³ Bale' saray raruman Judio, malamang sara konan Dios. Ket bana' ta wanin, kai ya kasi nin mapagmatalakan a Dios nin tukiden na a nipangako' na kontamo?

⁴ Ambo' gapo nin wanin! Mataman nin nibula'-bula' anay sarban tutawo, tutuo ya et lawas a Dios sa nibarita' na! Say katutu'wan, mabasa a wanti e sa Masanton Kasuratan a wana, “Si'ka, O Dios, say sarban ibarita' mo, siguradon mapatutu'wan a tukiden mo tan no usisaen ray gawa' mo, kasan ma'kit ran nagkuran-gan mo.”*

⁵ Magwa' a main nin pupilusupo nin mamarita' a wanra, “No ipa'kit nin mapala-palaway nin abas nin gawa'-gawa' tamo a man-gaw'en nay matunong nin Dios, ambo' nin manepeg a dusawen natamon Dios bana' sa sager na.”

Sain ket rason nin mangibwat sa kanakman nin tawo tamo'. ⁶ Bale' ambo' gapo nin wanin! Anaod, no palabasen nan Dios a kasalanan nan sayay tawo, kasan pamatukduan na a sintinsyawan nasaray raruman tutawodti sa mundo.

⁷ Magwa' a main et utron pupilusupon mamarita' a wanra, “No sa pibula'-bula' tamo ket mapatutu'wan ran tuloy nin tutawo a tutuo yay

---

* **3:4** Kanta 51:4.

Dios sa ibarita' na tan bana' sa wanin ket mas ray-wen raya, kai nin maibarita' a mampagkasalanan kami tan matkap kamin dusawen.”

⁸ Kawawengan! Main sarain saray mampamarita' nin paninida' kongko a man'iyakay ko kano a matkap ray gumwa' nin abas ta pigaw nin mapaliwa' nin wanin a kamaungan nan Dios. Sarain, risibyen ra li' a manepeng nin dusa ra!

Kasa Ni Sayay Tawo a Mapteg

⁹ Man'ipa'ka' moyo angangko a si'tamon Judio ket mas maong atamo dyan saray raruma sa pangngikit nan Dios. Ambo' gapo nin wanin! Nayadi' koyna nipapalaway a sarba tamo nga'min nin tutawo, Judio man o ambo' nin Judio, paripariho atamon nagkasalanan. ¹⁰ Patutu'wan ti nin wana sa Masanton Kasuratan:

“Ni saya, kasa gapo nin tawo nin mapteg sa pangngikit nan Dios.

¹¹ Kasa gapo, abirno ni saya, nin talagan nananda' konan Dios o masibulot nin tumumbok kona.

¹² Sarban tawo, nikisyay sa dalan nin nibi nan Dios

ket kai sara maikana' konan Dios.

Ni saya, kasa gapo nin makagwa' nin maabig.”*

¹³ Say ibari-barita' ra ket bara'mo nin mabang'et nin mangibwat sa pantyon nin naabryan.

Mibula'-bula' sara sa kapada ran tawo.*

Say sarita' ra ket makapati nin bara'mon dita' nin ulay.*

* **3:12** Kanta 14:1-3; 53:1-3.
140:3.

* **3:13** Kanta 5:9.

* **3:13** Kanta

- 14 Pirmi tanan nikasama' a pibubebey ra.*
- 15 Maidadali' a gamet ra; sa daikleng a dipirinsya, mangmati saran kapada ran tawo.
- 16 Adtiman a kami'nan ra, mamirwisyo tamo' a gaw'en ra.
- 17 Kai ra tanda' a kituno konran kapada ran tawo.*
- 18 Kasa gapo sa nakem ra a kalili'mo sa Dios.*
- 19 Edet, pitanda-tanda' a saray konra nin ni-pataoy a gugan-gan ket main nin kabiangan konra nin sain nin gugan-gan, kanya' nin kai gapo nin maibarita' nin si'numan a kai ya nin manepeng nin madusa no kai edet umbat a sarban tawo konan Dios. ²⁰ Wanin ta abirno nin ni saya ket kasa gapon mapapteg sa pangngikit nan Dios yupa' sa panunumbok sa Gugan-gan, ta no mas mataros nan sayay tawo a Gugan-gan, mas mapalaway anan lamang nin ma'kit a nasubag a Gugan-gan.

Mapteg yay Dios sa Pammapteg na sa Tawo Yupa' sa Pagmamatalek

²¹ Sawanin bale', nipadar nayna nin Dios no pa'no nan ikwintan mapteg a tawo. Kasan kabiangan nin sayti sa panunumbok sa gugan-gan. Wanin man, nibarita' ana a maipa'ka' sa wanti sin saytaw et itaw sa Libron Gugan-gan tan sa nisurat ran prupita. ²² O', ikwinta nayan mapteg nin Dios a sayay tawo bana' sa pagmamatalek na kona ni Jesu-Cristo. Wanin anamaet konran sarban tutawo; kasan pamiduma-duma ²³ ta sarban tawo, nagkasalanan tan mampagkurang sa

---

* **3:14** Kanta 10:7.   * **3:17** Isaias 59:7-8.   * **3:18** Kanta 36:1.

sangkaandaan a pigagawa' nan Dios. ²⁴ Kasan pamiduma-duma anamaet ta, mangibwat lamang sa kamaungan na, ikwinta nayan mapteg nin Dios a sayay tawo. Nirigalo nayti kona sin nipasbot naya konan Cristo a si Jesus. ²⁵ Nibi naya nin Dios a Cristo kontamon tutawo ta pigaw nin ariglwen nay kukasalanan tamo bana' sa daya' na nin tinmuro' sa patiti na. Ket marisibi tamoya in nin rigalo yupa' sa pagmamatalek tamo sa sain a ginwa' na. Ginwa' na in anaod nin Dios ta pigaw nin ipa'kit na nin matunong ya. Sin nu'na, inanusan nay tutawo nin pinalabas nay kukasalanan ra ²⁶ bale' sawanin, man'ipa'kit nan Dios a sa kai na nin nipamauryan nin kasalanan ran sarain nin tutawo ket matunong ya, tan ipa'kit na anamaet a ikwinta nasaran mapteg a magmatalek kona ni Jesus.

²⁷ Edet kasa gapo nin puon a mirayu-rayo ya a si'numan a mapteg ya bana' sa ginwa' nan diri! Wanin ta kai naya mapapteg nin Dios a sayay tawo bana' sa gawa' na no kai bana' sa pagmamatalek na. ²⁸ Anaod, mangyadi' ana a mapapteg atamo bana' tamo' sa pagmamatalek tamo, tan ambo' ta mantumbuken tamoy Gungan-gan.

²⁹ Bale' magwa' a man'ipa'ka' moyo a si Dios, saray Judio tamo' a mangkabiangan na, a kai saraynay ambo' nin Judio. Ambo' anaod nin wanin! Mangkabiangan nasara anamaet a ambo' nin Judio ³⁰ ta tanda' moyoynaod a saya tamo' a Dios. Ket saya tamo' a padalan nin maikwinta nayan mapteg a sayay tawo. Siti ket naipatukdo' sa pagmamatalek nan sayay tawo mataman no Judio ya o ambo'.

³¹ Wanin man, andi' moyo nin ipa'ka' a bana' sa pagmamatalek tamo ket, kasaynan sirbi a tum-buken a Gugan-gan.

Ambo' gapo nin wanin! Say katutu'wan, bana' sa pagmamatalek tamo, nasigurado a pakatukid nin Gugan-gan.

4

Say Pangarigan sa Nipamapteg kona ni Abraham

¹ Panemtemen tamo a nipamapteg kona ni Abraham,* si puon tamo nin Judio. ² No napapteg ya bana' sa maong a gugawa' na, puon in kumon a nirayo ya si Abraham. Bale' sa katutu'wan, kai ya gapo nin makapirayo konan Dios si Abraham ³ ta wanaytin mabasa sa Masanton Kasuratan, “Nag-matalek ya si Abraham konan Dios, ket nikwinta nayan mapteg nin Dios.”*

⁴ Tanda' tamo a si sayay tawo ket upaan ya bana' sa trabahon gaw'en na ta kanepegan na in. Say bayad nin risibyen na, kai nin maikwinta nin sayay rigalo kona. ⁵ Ket anamaet, si'no ya a tawo nin ikwinta nan mapteg nin Dios? Ambo' yay si magtrabaho para sa pakapapteg na, no kai edet, si sayay magmatalek kona nin Dios a sya a makapa-makasa nin kasalanan ran saray sikakasalanan. ⁶ Sain a rabay nan irgwen ni Adi' David sin ni-patandaan nay maipa'ka' sa pag'in nan makarma' nin sayay tawo nin nikwinta nan mapteg nin Dios

---

* **4:1** Mabasa a maipa'ka' sa sayti sa Genesis 15:1-6; Galacia 3:6-29; Hebreo 11:17-19. Mabasa anamaet a maipa'ka' sa byay na ni Abraham itaw sa Glusaryo. * **4:3** Genesis 15:6.

nin ambo' bana' sa pangwa' nan matunong. Wanti ey wana ni Adi' David nin nisurat na:

⁷ “Makarma' yay tawo nin say nipanubag na ket, napirdunayna tan liningwanan nayna nin Dios.

⁸ Page' a makarma' yay tawo nin say kasalanan na ket kai nayna nin isingir nin Dios kona.”*

⁹ Anaod, sain a pag'in nin makarma' a wana ni Adi' David ket para tamo' kasi konran saray naturi' a saray Judio, o kai? Kai ta para anamaet a lamang konran ambo' nin Judio mataman no kai sara nin naturi'. Panemtemen moyo a wana nin mabasa sa Masanton Kasuratan. Say rason anaod no ambale' a nikwinta nayaynan mapteg nin Dios si Abraham ket bana' ta nagmatalek ya si Abraham kona. ¹⁰ Panemtemen moyo no ka'no nin nangyadi' ti. Ambo' ya et nin turi' sin nikwinta nayan wanin nin Dios!* ¹¹ Nipaturi' ya tana si Abraham sin masusuyot nin paka'kitan tan pammatutuo a nikwinta nayaynan mapteg nin Dios ba'yo ya et nin naturi' bana' ta nagmatalek ya kona. Ket si Abraham, nag'in yan bara'mon ama ran saray sarba ran mangarig kona, ket bana' sa pagmamatalek ra, ikwinta nasaran mapteg nin Dios abirno nin ambo' saran turi' o Judio. ¹² Nag'in ya anamaet nin bara'mon ama ran saray Judio nin ambo' sara tamo' nin naturi' no kai edet, nagmatalek sara konan Dios bilang sa nipagmatalek na ni puon tamon Abraham ba'yo ya et nin naturi'.

---

* **4:8** Kanta 32:1-2. * **4:10** Nangibwat sin timper na ni Abraham a nipangako' nan Dios angga sin pinaturi' ya, ket labin'a'pat a taon a pisa'lean.

¹³ Syay ama tamon sarban magmatalek. Wanin ta sin nipangako' nan Dios kona ni Abraham tan saray puri na a marate' li' a awro a ikunen raya a mundo, nipangako' na in ambo' nin bana' ta tinumbok na ni Abraham a Gungan-gan no kai edet, bana' ta nagmatalek ya konan Dios ket nikwinta nayan mapteg nin Dios. ¹⁴ No saray mangrisibi nin nipangako' nan Dios ket sara tamo' a mangwa' nin nibarita' nin gaw'en nin Gungan-gan, kasan kakanaan nin pagmamatalek nan tawo konan Dios, tan siin nin nipangako' na kona ni Abraham ket kai gapo nin matukid. ¹⁵ Anamaet, say Gungan-gan ket pasakiten et a panunusa nan Dios kontamon tutawo. No kasa kumon nin lulayi, kasa nin sukat subagen nin layi.

¹⁶ Bana' sa sain, pagmamatalek a pangipatukduan yupa' sa kamaungan nan Dios! Ket sinigurado nan Dios a ibi na in say nipangako' na konran sarba ran puri na ni Abraham. Ama tamoya si Abraham nin si'tamon sarba, Judio man nin mampanukid sa man'ibarita' nin Gungan-gan o ambo' nin Judio, dapot no mampagmatalek atamon nangarig kona ni Abraham. ¹⁷ Sain a rabay nin irgwen sin wanan Dios kona ni Abraham a mabasa sa Masanton Kasuratan, "Si'ka a ama ran nagsikabarang a tutawo! Ginwa' katan wanin."* Ket, ama tamoya si Abraham sa pangingingikit nan Dios a nagmatalek na. O', si Dios nin makapamasubli' nin mabyay konran nunati, tan sa irgo na tamo', ket mapamain na a gindat a kasa.

¹⁸ Wanti e a pagmamatalek na ni Abraham: Abirno bilang nin impusiblin mangyadi' a nipan-

---

* 4:17 Genesis 17:5.

gako' nan Dios kona, timper naya et a lamang a Dios tan tinaga'nan nay pakatukid nin sain nin nipangako' kona. Bana' ta wanin, ginwa' nayan Dios nin ama ran nagsikabarang a tutawo a bilang sin nipa'kit na kona a bubituen sa langit ket wana, “Kapada sara li' ka'baw nin sain a puri mo.”*
¹⁹ Sin nibarita' na in nin Dios kona, tanda' na ni Abraham a saran mitraasawa ket, kai sarayna nin manganak ta magsanyasot a taon yayna tan, si asawa nan si Sara ket, baog ya. Bale' mataman nin wanin, ma'get lawas a pagmamatalek na ni Abraham. ²⁰ Kai ya gapo nin nagdwadwa a bangli' no kai na nin gaw'en nin Dios a nipangako' na. Mas inumget ana edet a pagmamatalek na konan Dios tan nitandudo' nayay ngaran na, ²¹ ta matalek yan tuloy a magwa' nan Dios a nipangako' na kona. ²² Bana' sa wanin a nipagmatalek na ni Abraham, nikwinta nayan mapteg nin Dios.

²³ Ket sain nin naisurat nin maipa'ka' kona ni Abraham, a nikwinta nayan mapteg nin Dios bana' ta nagmatalek ya kona, ambo' tamo' nin nigagaran ipa'kit a kaabigan para kona ni Abraham. ²⁴ Naigagara et anamaet nin ipa'kit a kaabigan para kontamo; si'tamo nin ikwinta na anamaet nin mapteg nin Dios bana' ta mampagmatalek atamo kona, sya nin Dios nin namasubli' nin mabyay kona ni Uunuren tamo a si Jesus. ²⁵ Siti a Jesus nin nipagamet nan Dios nin mati bana' ta nagkasalanan atamo, tan pinasubli' nayan mabyay ta pigaw nin maipa'kit a napapteg natamo nangibwat sa patiti na.

---

* **4:18** Genesis 15:5.

5

Say Kaabigan nin Napapteg ana

¹ Ket sawanin ta nikwinta natamoynan mapteg nin Dios bana' ta nagmatalek atamo sa nipangako' na, nakakituno atamoyna kona yupa' sa ginwa' na ni Unuren tamon Jesu-Cristo. ² Sya, nikadani natamo konan Dios ket mangkaga'muran tamoy-nay kamaungan na tan maririket atamo ta sigurado atamo nin kirama' atamo li' sa rayo tan kata'gayan nan Dios. ³ Ket ambo' tamo' nin siin a pakaririketan tamo no kai, maririket atamo anamaet ta mampangirangep atamon dya'dya'. Wanin ta tanda' tamo nin sa pangirangep tamo ket maadal tamoy mangitpel. ⁴ Ket no nasubok nayan Dios a mapangitpel atamo, mapagustwan yay Dios kontamo tan bana' ta napagustwan yay Dios kontamo, main nin mataga'nan tamo mangibwat kona. ⁵ Sa sain a panana'gan tamo, kai atamo gapo nin maima-ima ta linipos natamoynan pangangado' na nin Dios sin nibaki' naya kontamo a Ispirito na nin mampagtrabaho kontamo.

⁶ O' ta wanti a pangangado' na. Gindat kasan magwa' tamo ta pigaw nin kiamigo atamo konan Dios. Bale' sa panaon nin pinili' nan Dios, si Cristo, imbis nin si'tamo nin sikakasalan, ket sya a pinati. ⁷ Sangkabistawan no paalagawan tamoyti ta matalag a main nin tawon makaitpel nin akuen nan syay mati imbis a si sayay matunong a tawo. Wanin man, magwa' a main nin magbuluntaryo nin akuen nan syay mati imbis a si sayay maong a tawo. ⁸ Bale' si Dios, wanti na nin nipa'kit no

pa'noy pangangado' na kontamo: Sin mangkuntawen tamoya et, imbis nin si'tamo a patyen, pinati yay Cristo.

⁹ Ket sawanin ta napapteg atamoyna bana' sa nipamaturu' nan daya' na ni Cristo, mas laloyna edet nin yupa' kona ni Cristo ket maipal'is atamo sa sager nan Dios. ¹⁰ Wanin ta, no sin mangkuntawen tamoya a Dios ket naiyariglo atamo kona nin say nikapati nan Anak na, ket sawanin, ta amigo natamoyna, mas laloyna edet nin maipal'is atamo li' sa panunusa na nin Dios bana' ta mangkabyay ya a Anak na. ¹¹ Nailamo' et sa sain, ipasirayo tamoyay Dios bana' sa kamaungan na kontamo nin nipa'kit na yupa' sa gawa' na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo tan bana' kona ket, nag'in atamoynan uamigo nan Dios.

Say Bungan Gawa' ra ni Adan tan ni Cristo

¹² Anaod, si u'nan tawo a si Adan, nagkasalanan ya ket nakasrep a kasalanan iti sa sangkamundwan. Bana' sa sain a nipagkasalanan na, nag'in nin naisyay ya konan Dios. Ket anaod, mati a sarban tawo ta nagkasalanan anamaet a sarba. ¹³ Anaod, ba'yo et nin naibi a Gugan-gan kona ni Moises, gindat saraynan mampagkasalanan a tutawo. Bale', bana' ta kasa et nin Gugan-gan, kasa anamaet nin puon nin panintinsyawan konra bana' sa sayti nin Gugan-gan. ¹⁴ Wanin man, nangibwat ana sin sinubag naya ni Adan a Dios angga sin naibi a Gugan-gan kona ni Moises, sarba ran tawo, nati. Wanin mataman no say kasalanan ra ket ambo' nin pariho sa kasalanan na ni Adan a sinubag nayay sayay gan-gan nan Dios.

Si Adan, niritrato naya a Cristo a syay man-taga'nan ra sin saytaw ta say bunga nin gawa' ra ket nakaapikta sa sarban tawo. ¹⁵ Bale' kai saran talaga nin mipada. O', ta say bunga nin nipanubag na ni Adan ket ambo' nin pariho sa bunga nin ni-pangabswilto nan Dios kontamo nin nangibwat sa masibulot a nakem na. Mataman nin bana' anaod sa nipagkasalanan nan saya a si Adan, ket say sarban tawo, matkap nin mati, mas et a kuri para konra anamaet nin sarban tawo a kamaungan nan Dios tan say pakaabswilto a mangibwat sa kamaungan nan si saya a si Jesu-Cristo. ¹⁶ Saytin bunga, naiduma anamaet nin adayo' sa bunga nin nagwa' nan kasalanan ni Adan. Anaod, bana' sa nipagkasalanan nan ni'sa ni Adan, sarban tawo, nasintinsyawan nin nagkasalanan tan manepeg nin madusa. Bale' bana' sa ginwa' nan Dios nin masibulot a nakem na, nagkamain nin padalan a maikwinta natamon kai nin nagkasalanan abirno nin nagkasalanan atamo nin ni'no. ¹⁷ O' anaod, mati a sarban tawo bana' sa kasalanan nan sayay tawo a si Adan. Wanin man, say bunga nin ginwa' nan sayay tawo a si Jesu-Cristo ket mas et a kuri. Wanin, ta saray si'numan a mampanga'mor sa sain nin pinasyan kaalakyan a kamaungan nan Dios tan sa nipamapteg na nin masibulot, ket mabyay saran nanalo bana' kona ni Jesu-Cristo.

¹⁸ Ket anaod, ma'kit tamo a bana' sa ni'san nipagkasalanan na ni Adan, sinintinsyawan nan Dios nin madusa a sarba; bale' bana' anamaet sa sayay manepeg a gawa' a ginwa' na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo, magwa' nan ikwinta nin Dios a say sarba ket kai nin nagkasalanan ta pigaw nin

mabyan nasaran byay a iti kona. ¹⁹ Anaod, bana' ta sinubag nayan sayay tawo a Dios, sarban tawo nag'in nin makasalan. Bale' bana' anamaet ta tinmulok yay sayay tawo a si Jesu-Cristo konan Dios, man'ikwinta naynan Dios a mapteg a abaw nin tawo.

²⁰ Ket no maipa'ka' anamaet sa Gugan-gan, nibi nayti nin Dios ta pigaw nin no subagen tamo ket maipa'kit a ka'bawan anan kukasalan tamo. Bale' abirno nin pa'no man ka'baw a kukasalan tamo, mas alaki nin adayo' a kamaungan nan Dios kontamo. ²¹ Wanin ta pigaw nin abirno nin mampangipalalako sa tutawo a pagkakasalan ra kanya' nin mati saran naisyay konan Dios, mampangipalalako nin lamang a kamaungan nan Dios kontamo nin maikwinta natamoyna nin kai nin nagkasalan tan byan natamon anggan-angga nin byay a iti kona bana' sa ginwa' na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo.

6

Mabyay atamoyna Yupa' sa Kamaungan nan Dios

¹ Ket sawanin, bangli' a ipa'ka' moyo nin man'ibarita' kon ituloy tamoy gumwa' nin duka' ta no pirdunawen nay kasalan, mas maipa'kit na man layi nin Dios a kamaungan na.

² Andi' gapo nin wanin a gaw'en tamo! No maipa'ka' sa pagkakasalan, nati atamoyna; kai atamoyna gapo nin magwa' nin magkabyay nin mampagkasalan et! ³ Tanda' moyoynaod a man'ipa'kit nin say nikabawtismo tamon sarba a naipasaya atamoyna konan Cristo a si Jesus.

Ket sa nikaipasaya tamo kona, nikiranod atamon nati kona sin nati ya. ⁴ Ket sin pinabawtismo atamo, naikitabon atamo anamaet kona ta nikiranod atamo sa patiti na ta pigaw nin kiranod atamo et sa nisubli' na nin mabyay ni Cristo yupa' sa nipangipadar nan pakayadi' nan Dios a Ama tamo. Ket, si'tamo, mauman a kabibyay tamo nin bilang anamaet sa byay na. ⁵ Wanin ta, bana' ta naipasaya atamo kona, nikiranod atamo sa patiti na; ket anaod, wanin anamaet a nairanod atamo sa nisubli' na nin mabyay.

⁶ Sa gindat a pitatawo tamo pirmi atamo tanan nangwa' nin kasalanan. Bale' tanda' tamo a sin nipasak ya sa kudos si Jesu-Cristo, sain a gindat a pitatawo tamo ket bara'mon anamaet nin naikipasak kona sa kudos, ta pigaw nin kai tamoyna nin sunuren a apes nin gumwa' nin kasalanan ket kai ana nin mag'uray a kasalanan sa byay tamo. ⁷ Anaod, si sayay nati ana, kasa yayna sa pakayadi' nin mamagwa' kona nin magkasalanan. ⁸ Ket bana' ta nikiranod atamon nati kona ni Cristo, tumper atamo a kirama' atamo anamaet sa byay na. ⁹ Sayti a tanda' tamo maipa'ka' sa byay na:

Pinasubli' ya nin mabyay si Cristo, ket kai yayna li' gapo nin mati ta kai yayna nin maketegan nin patiti.

¹⁰ Wanin ta nati ya nin ni'sa tamo' nin sinida' nayna nin anggan-angga a pakayadi' nin kasalanan, ket sawanin mabyay ya ta pigaw nin mami yan kagalangan konan Dios. ¹¹ Wanin anamaet kumon komoyo. Ibilang moyo kumon a kadiryan moyo nin nati ana no maipa'ka'

sa pakayadi' nin kasalanan sa byay moyo, tan mabyay kamoynan mami nin kagalangan konan Dios sa nikaipasaya moyo konan Cristo a si Jesus.

¹² Edet andi' moyo nin aburuyan nin pag'urayan nin kasalanan a lalaman moyon diri ket andi' moyoyna nin sunuren a duka' a karabayan nin lalaman moyo nin mati a lamang. ¹³ Andi' moyoyna nin agamirenen a animan nin parti nin lalaman moyo sa pangngawa' nin duka', no kai edet, isuko' moyoy intiron byay moyo konan Dios. Nati a pa'sar moyo nin gindat konan Dios, bale' binyan nakamon byay a iti kona. Kanya' nin manepeng tamo' a ibi moyoy intiro nin kadiryang moyo konan Dios nin usaren na sa kabistawan. ¹⁴ Anaod kai kamoyna nin mapag'urayan nin kasalanan ta ambo' anay panunumbok moyo sa Gugan-gan a puon nin pakaisalba moyo no kai edet, say kamaungan na nin Dios komoyo.

Matkap nin Pag'urayan natamo nin Dios ta Nisalba natamo

¹⁵ Ket sawanin, bangli' nin man'ipa'ka' moyoyna a bana' ta kasa nin gan-gan a matkap tamon tum-buken ta pigaw nin maisalba atamo, ket magwa' tamo tana nin subagen a Gugan-gan ta say makauray man layi kontamo ket say kamaungan nan Dios.

Andi' gapo nin wanin a gaw'en tamo! ¹⁶ Isipen moyo anaod a pipa'kaan nan siin. No isuko' tamoy lalaman tamon diri konan sayay tawo nin syay-nay mag'uray sa byay tamo, mag'in nin aripen natamoynan siin a tawo. Ket wanin a diri sa kasalanan. No aburuyan tamo in nin mag'uray sa byay tamo, mag'in nin aripen atamon kasalanan

tan say pirat'anan tamo ket si maisyay anggan-angga konan Dios nin madusa atamo. Bale' no si Dios a aburuyan tamon mag'uray sa byay tamo, say pirat'anan tamo ket si mapteg atamo sa pangingikit nan Dios.

¹⁷ Page' a gindat ket aripen kamon duka' a gugawa' moyo, bale' kislamatan koyay Dios ta sawanin ket mansunuren moyo nin intiron kukupusan moyo a kukatutu'wan nin nangipasirungan na komoyo nin Dios. ¹⁸ Ginlat nakamon Dios sa pakaaripen moyo sa kasalanan tan sawanin ket nag'in kamon aripen nin mampangwa' tanan mapteg. ¹⁹ Nangusar ako nin urdinaryon bubagay, bilang sa aripen tan amo, ta pigaw nin mataros moyon madali' a man'ibarita' ko komoyo ta ambo' et nin kusto a nakem moyo no maipa'ka' sa pammemper moyo. Page' a gindat ket kaririktan moyon inagamir a lalaman moyo sa pangwa' nin sarbaynan bakas nin kadukaan a bara'mon aripen nakamo ket nag'in abaw a sinubag moyon mapteg. Wanin anamaet anaod sawanin, matkap nin kaririktan moyon agamirenen a lalaman moyo nin mangwa' nin mapteg a bilang nin aripen nakamon Dios ket sa wanin mampag'in kamon maikana' konan Dios.

²⁰ Sin say kasalanan et a mampag'uray sa byay moyo, kai kamo inubligan gaw'en no ani a mapteg. ²¹ Ket, ani a nag'in nin kaabigan moyo sa duka' a gugawa' moyo sin saytaw a no mapanemtem moyo sawanin ket duming'ey kamo tamo'? Kasa, no kai patiti tan pakadusa sa impyrino! ²² Bale' sawanin, ginlat nakamoy-nan Dios sa pakaaripen nin kasalanan tan nag'in

kamoynan aripen na. Ket main anan kaabigan moyo ta man-gaw'en nakamoynan maikana' nin Dios para konan diri tan say pirat'anan moyo, say anggan-angga nin byay a iti konan Dios. ²³ Wanin ta say upa' nin paaripen sa kasalanan ket say patiti tan pakaisyay konan Dios; bale' say ibi nan Dios mangibwat sa masibulot a nakem na ket say anggan-angga nin byay a iti kona yupa' kona ni Unuren tamon si Jesus a syay Cristo.

7

Say Kabiangan nin Gugan-gan kontamo

¹ Bubsat, tanda' moyoy maipa'ka' sa Gugan-gan kanya' nin sigurado ako a matarusan moyoy ibarita' ko komoyo maipa'ka' sa layi, a si sayay tawo, say ubligasyon nan manukid sa layi ket mintras tamo' nin mabyay ya. ² Alimbawa' a pa'sar nan sayay babayin main nin asawa: Nitaker ya nin layi konan asawa na leg'an nin mabyay yay asawa na. Bale' udas a nati yay asawa na, kasaynan kabiangan nan layi kona maipa'ka' kona nin asawa na. ³ Kanya' nin, no mintras nin mabyay ya et a asawa na ket, nikipalamo' ya sa raruman lalaki, maibarita' a nikilalaki ya. Bale' no nati yaynay asawa na, tinungen anay pakibiang nin siin nin layi kona. Ket no nikipasal yan uman sa sayay lalaki, kai nin maibarita' a nikilalaki ya.

⁴ Bubsat, wanin anamaet komoyo tan say Gugan-gan a naibi kona ni Moises. Kai kamoyna nin kabiangan nin saytin Gugan-gan ta, yupa' sa nikairanod moyo kona ni Cristo, pinag'in kamoynan nati no maipa'ka' sa sayti ta pigaw

nin maipasaya kamo kona nin sya ket pinasubli' ya nin mabyay ket, gumwa' atamon say makapaririket konan Dios. ⁵ Sin say karabayan tamon bukod bilang nin tawo a mantumbuken tamo, say pakatanda' tamo sa iyawa' ket pinukaw ana edet a duka' a uapes tamo ket sain nin uapes tamo ana a rabay-rabay tamon gaw'en. Ket sa nipangwa' tamo, madusan patiti a pirat'anan tamo. ⁶ Bale' sawanin ket bara'mo atamoynan nati sa pakayadi' nin Gugan-gan. Ket, ginlat natamoynan Dios sa kabiangan nin sain kontamo. Ket sawanin mantumbuken tamoyoynay karabayan nan Dios nin ambo' sa gindat nin panunumbok tamon Gugan-gan a naisurat, no kai, main nin ba'yon dalan nin panunumbok tamon karabayan na sa tulong nan Ispirito na.

Ambo' a Gugan-gan a Puon nin Kasalanan

⁷ Sawanin, bangli' nin man'ipa'ka' moyoyna a say Gugan-gan ana edet a puon nin kasalanan.

Ambo' gapo nin wanin! No kai edet say Gugan-gan, ipa'kit kontamo a kasubagan tamo. Alimbawa', si gan-gan a wana, "Andi' mo nin ibegan nin maikon a ikon ran raruma,"* no kasa ya in nin gan-gan kai ko kumon nin natandaan a mansumubag ako yupa' sa kaiibeg konran raruma. ⁸ Ket sin niyawa' nan gan-gan a umibeg sa ikon ran raruma, laloynan napukaw a pangangapes kon magkasalanan, ket man'ibegan koy abaw a bubagay. Anaod, no kasan gan-gan a mangiyawa', kai kumon nin mapukaw a pangangapes kon magkasalanan. ⁹ Gindat, sin kai ko et nin nataros

* **7:7** Exodo 20:17; Deuteronomio 5:21.

a rabay ibarita' nin Gugan-gan, kuntinto ako sa byay ko, a say wangko ket kusto nga'min a mangaw'en ko. Bale' sin nataros koy man'ibarita' nin Gugan-gan, napukaw a pangangapes kon magkasalanan,¹⁰ ket natandaan ko a say pa'sar ko ket nati sa pangingikit nan Dios. Sayti a lamang nin Gugan-gan, nigagara nin ipaty'o kumon a tutawo sa dalan nin magkamain nin byay a iti konan Dios,* bale' sayti ana edet a nag'in nin puon no ambale' a madusa akon mati.¹¹ Bara'mo akon tinaktika nin say pangangapes kon magkasalanan ta say wangko ket limpyo anay byay ko bana' ta mantumbuken koy Gugan-gan, bale' kai ko anamain nin matumbok ket say pirat'anan nin pangangapes ko, say madusan patiti.¹² Ket anaod, nipataoy nan Dios a Gugan-gan. Kasa gapo nin kakurangan nin sain tan say sarba nin ipagwa', no kai edet, ipa'kit no ani a maong tan mapteg.

Say Pakilaban sa Kasalanan nin iti kontamo

¹³ Edet, ibarita' tamoyna para a si sayay mabista, a siti ket say Gugan-gan, ket puon kon madusan patiti?

Ambo' gapo nin wanin! No kai edet, say puon ket say pangangapes kon magkasalanan a nikasintinsyawan ko nin madusan patiti yupa' sa sain nin mabistan Gugan-gan. Nasintinsyawan ako nin patiti ta pigaw nin maipapalaway no ani anaod a kasalanan tan ma'kit tamo a makaparmay nin tuloy a kasalanan.

¹⁴ Tanda' tamo nin mabista anaod a Gugan-gan ta nangibwat ti konan Dios. Si'ko bale', tawo ako

---

* **7:10** Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Levitico 18:5.

tamo'. Bara'mo ako sawanin nin sayay aripen a nilako' nin gindat ket iti sa sakop nin kasalanan. ¹⁵ Anaod, maka'ngap ako sa man-gaw'e-gaw'en ko. No mi'sa, say rabay kon gaw'en ket kai ko maituloy nin gaw'en, tan no ani a gura' kon gaw'en ket saytaw a man-gaw'en ko. ¹⁶ Bana' ta wangko a kai ko kumon nin gaw'en a man-gaw'en ko, man'alilbien ko a kusto a Gungan-gan. ¹⁷ No wanin edet, ambo' ana nin mampangibwat sa kanakman ko in say kadukaan no kai, sa kasalanan a awit nin pag'in kon tawo. ¹⁸ Anaod, natandaan ko nin kasan maong a magwa' ko no say kinatawo ko a pag'irgwan ta abirno nin gagarawen koy mangwa' nin maong kai ko maituloy nin gaw'en. ¹⁹ Say maong nin rabay ko nin gaw'en ket ambo' taw a man-gaw'en ko no kai edet, say duka' nin gura' ko, saytaw ana edet a man-gaw'en ko. ²⁰ Ket bana' ta wanin a say duka' nin gura' ko a man-gaw'en ko, ambo' ana edet nin say lalaman kon diri a mampangwa' no kai, say kasalanan nin awit nin pag'in kon tawo.

²¹ Ket wanti anaod ey mampangyadi' kongko: abirno nin rabay koy mangwa' nin say maong, kai ko nin magwa' no kai say duka' ana edet a mag'uray kongko. ²² Sa kanakman ko rabay kon talagan tumbuken a Gungan-gan nan Dios, ²³ bale' nadiskubri ko nin ambo' in say Gungan-gan a mampang'uray kongko ta main nin mangkumuntra sa panunumbok kon sain. Ket bara'mo akon aripen nin say pangangapes kon magkasalanan ta say kadukaan nin awit nin pag'in kon tawo a mantumbuken ko. ²⁴ Undo' anay kapapa'sar ko! Si'no

kadi' a makapanglat kongko sa pakaaripen nan sitin sikakasalanan a kadiryan ko nin umangga sa pakadusan patiti nin anggan-angga?

²⁵ Si Dios anaod a makapanglat kongko sa sain a kapapa'sar ko bana' sa ginwa' na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo!

Ket kislamatan koyan alaki!

Wanti ko e: Sa kanakman ko, rabay kon gaw'en a karabayan nan Dios, bale' bana' sa kapapa'sar ko nin sikakasalanan, say kasalanan a magwa' ko.

8

Magkabyay atamo Para konan Dios sa Tulong nan Ispirito na

¹ Edet, bana' ta naipasaya atamoyna sawanin konan Cristo a si Jesus, kai natamoyna gapo nin dusawen nin Dios. ² Wanin ta sa pag'uuray na kontamo nin Ispirito nan Dios a mami nin byay yupa' sa nikaipasaya tamo konan Cristo a si Jesus ket, ginlat natamoyna sa pag'uuray nin kasalanan nin puon nin pakadusa tamo nin maisyay konan Dios. ³ Anaod, si Dios, ginwa' na para kontamoytaw say kai nin magwa' nin panunumbok tamon Gungan ta sikakasalanan atamo lawas a tutawo. Say ginwa' na, nibaki' nayadti a anak na ta pigaw nin ipaariglo na a kasalanan nin awit tamo. Ket, nag'in yan tawo si Cristo nin bilang kontamon si'tamon nanguntra konan Dios tan yupa' sa nipagsakripisyo na nin nirangep nay dusa tamo sa lalaman na, nagwa' nan sinintinsyawan nin Dios a kasalanan nin makasawan anan pakayadi' nin

mag'uray kontamo. ⁴ Ginwa' nayti nin Dios ta pigaw nin say kinamapteg a mantikapen nin Gugangan, ket ma'kit kontamo a ambo' anay karabayan tamon diri a mantumbuken tamo sa byay tamo no kai edet, say man'ipaingar nan Ispirito nan Dios kontamo.

⁵ Saray tutawon say karabayan ra tamo' nin diri a mantumbuken ra, say karabayan ra tamo' anamaet nin diri a pipanemtem ra. Bale' saray tutawon say man'iyakay nan Ispirito nan Dios a mantumbuken ra say kal-la iti sa nakem ra tana ket, say wanan Ispirito nan Dios. ⁶ Ket no si sayay tawo say pipanemtem na tana ket say karabayan nan diri, maisyay ya konan Dios tan madusa yan patiti, bale' no si sayay tawo, say kal-la nin iti sa nakem na ket say mangwa' nin wanan Ispirito nan Dios, mabyan yan byay a iti konan Dios tan makaingar yan katinekan nin mangibwat konan Dios. ⁷ O' ta si sayay tawo nin say karabayan na tamo' nin diri a pipanemtem na, mapala-palaway a kuntra ya konan Dios ta kai na nin mantumbuken a nigan-gan nan Dios tan talagan kai na anamaet nin matumbok. ⁸ Ket saray mampagkabyay nin wanin, kai ya mapagustwan a Dios konra.

⁹ Si'tamo bale', ambo' anay karabayan tamo a mampag'uray sa byay tamo no kai edet, si Ispirito nan Dios ta iti yan mampiikap kontamo. Bale' no konan sayay tawo ket kasa yay Ispirito nan Dios nin ibaki' na ni Cristo, ambo' nayan tawo ni Cristo. ¹⁰ Bale' no si Cristo iti ya kontamo, abirno nin say lalaman tamo ket mati anaod bana' sa kasalanan, mabyay atamon lamang nin iti konan

Dios bana' ta si Dios nikwinta natamoynan kai nagkasalanan. ¹¹ Saya et, ta mampisyon yayna kontamo a Ispirito nan Dios nin yupa' kona ket, si Dios pinasubli' nayan mabyay si Jesus a syay Cristo, pasublien naya li' anamaet nin mabyay ti si lalaman tamo nin mati yupa' kona.

¹² Ket, ma'kit moyo, buhsat, a kaukulan a tum-buken tamoyay Ispirito na, ambo' anay uapes nin lalaman tamon diri. ¹³ No say tumbuken moyo ket say uapes nin lalaman moyon diri, say pirat'anan moyo ket say madusan patiti. Bale' no, sa tulong nan Ispirito nan Dios ket, man-gurutan moyoynay duka' a pigagawa' moyo, magkamain kamon byay a iti konan Dios. ¹⁴ Anaod, no si tawo ket man'idalan nayan Ispirito nan Dios, sitin tawo, anak nayan Dios. ¹⁵ Ma'kit tamo nin wanin ta si Ispirito na nin nibi nan Dios komoyo ket kai nakamo nin ginwa' nin bara'mon aripen anamaet nin awit a li'mo, no kai edet, ginwa' nakamon a'nak nan Dios. Ket sa gawa' nan Ispirito na magwa' tamoyan tawagen nin "Tatay!" a Dios. ¹⁶ Si Ispirito nan Dios nin diri a mangipaingar kontamo a a'nak natamon Dios ¹⁷ ket bana' ta a'nak natamon Dios, tumawir atamo anamaet. Risibyen tamo li' a bubagay nin ibi nan Ama tamo, si Dios, ta kitawir atamo kona ni Jesu-Cristo sa ibi na li' nin Dios. Kiranod atamo anaod kona ni Cristo nin mangirangep nin dya'dya* ta pigaw nin kirama' atamo anamaet li' sa kata'gayan nan tuloy ni Cristo.

Mantaga'nan tamoy Pakaila'pos nin Pakaisalba

---

* **8:17** Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa 2 Corinto 1:5; 1 Pedro 4:13.

tamo

¹⁸ Ikwinta ko a say dya'dya' a man'irangep tamo konan sitin byay ket kasa gapo nin kwinta no ikumpara tamo sa pinasyan anda' li' nin kapapa'sar a ipadar nan Dios kontamo. ¹⁹ Mataman nin say intiron pinarsa nan Dios, masulit nin mantaga'nan a tyimpo a si Dios ket ipadar nasaray-nay a'nak na. ²⁰ Anaod, nisintinsya nan Dios a nag'in nin ambo' nin manepag a nakaikanaan nin intiron pinarsa na. Bale', ambo' nin wanin a gagara nin nikaparsa sin ginwa' na in. Main et nin pangingilalo ²¹ sa gagara na a gaw'en na li' a pinarsa na nin kasan pakasida' tan makakirama' sa pinasyan anda' li' nin kapapa'sar a ibi nan Dios konran a'nak na. ²² Ma'kit tamo a say sarban pinarsa nan Dios, mampangitpel anggan sawanin nin mantuma'gan konan siin nin awro nin bilang sa sayay mampangingar nin mangabing. ²³ Wanin anamaet a lamang kontamo nin nanga'mor ana konan si mu'nan nigagara nan ibi nin Dios a syay si Ispirito na. Mampangitpel atamon mantuma'gan sa pangngila'pos nan pag'in tamon a'nak na li' no paba'yuwen na anayti say lalaman tamo nin mag'in nin kasaynan pakasida'. ²⁴ Siin a mantaga'nan tamoyan mangyadi' nangibwat et sin naisalba natamon Dios. Syimpri a, kai nayna taga'nan nin sayay tawo a sayay nangyadi' ana ta rinmate' ana. ²⁵ Bale' bana' ta mantaga'nan tamo et in say kai et nin nangyadi', mangingitpel atamon tuma'gan nin sisusulit sa sain.

²⁶ Bilang sa tulong nin sain nin pangingilalo tamo, si Ispirito nan Dios, no mampangirangep atamo, ket tulungan natamo anamaet no

makapoy atamoyna. Bilang wadi', kai tamo nin tanda' a dumasal nin manepog ket, syan diri a kidawat konan Dios para kontamo nin maiparate' na pa et mataman nin say kai tamo nin maibalikas. ²⁷ Anamaet, si Dios a sya ket masrepan nan usisaen a kanakman, matarusan na a kaisipan nan Ispirito ta naipatukdo' sa karabayan nan Dios a dawaten nan Ispirito para kontamon tutawo na.

²⁸ Anamaet, tanda' tamo a say sarba nin mangyadi', gaw'en nan Dios a say bunga ket sa kaabigan tamo nin mampangawa'nan kona. Para in sa kaabigan tamo nin nasagyat na nin Dios nin naipatukdo' sa niplano nayna ²⁹ ta nangibwat et sin tarana', tanda' naynan Dios no si'no saray ikon na ket nigagara nasaraynan mag'in nin bilang konan Anak nan si Jesus ta pigaw nin kaka raya si Jesus nin abaw saran mibubsat. ³⁰ Ket saraytin lamang nin nigagara nan mag'in nin bilang konan Anak na, sinagyat nasara et. Sarayti et ket nikwinta nasaran mapteg. Sarayti et ket nikirama' nasara sa kata'gayan nan Anak nan diri.

Ayon yay Dios kontamo

³¹ Edet, ani a rabay nin ibarita' nin sain a ginwa' nan Dios? Si Dios, ayon yaynaod kontamo ket, kasa gapo nin makadaeg kontamo! ³² Si Anak na nin diri, ket kai naya gapo nin nisiblet no kai edet, nibi nayan mati nin nangalap nin lugar tamo. Ket kapada anaod nin sain, masibulot a nakem nan ibi et a sarban matkap tamo ta pigaw nin magk-abyay atamo para kona! ³³ Si'noy makapamarita' a si'tamo nin pinili' nan Dios ket sikakasalan

atamo? Kasa! Si Dios anan mismo a nangikwinta kontamo nin mapteg! ³⁴ Si'no et a makapamarita' a matkap atamon madusa? Kasa! Pinati ya anaod a Cristo a si Jesus nin dusa nin kasalanan tamo! Ambo' in tamo' ta pinasubli' yan lamang nin mabyay tan sawanin ket, iti ya sa lugar na nin Dios nin pagalangan naya tan sya ket, mangkiirgo ya konan Dios para kontamo! ³⁵ Kasa anaod gapo nin makapangisyay kontamo sa pangangado' na ni Cristo! Kai magwa' nin abirno nin kaidapan man, o pakaaburido man, o pakarumi' man, o bitil man, o kakurangan man nin seket, o piligro man, o pakapati man. ³⁶ Say pamai-paidap kontamo nin wanin ket mabasa tamo sa Masanton Kasuratan a wana:

“Bana' ta tutawo rakami, pirmi mi tanan adapen a mapati. Man'ikwinta rakami tamo' nin raruma nin tutawo nin bilang ayep nin patyen.”*

³⁷ Abirno bale' nin wanin a kapapa'sar tamo, kai in nin makadaeg kontamo no kai edet, malasat tamo in lawas nga'min bana' kona ni Cristo a mampangado' kontamo. ³⁸ Wanin ta tanda' kon peteg a kasa gapo nin makapangisyay nin pangan-gado' nan Dios kontamo; mati o mabyay atamo man, kawa'nan natamo lawas. Ni saray uanghil o say uispirito nin mampag'uray sa langit, o saray main nin kapangyadian nin makapali'mo, kai ratamo nin maisyay; tan mataman et nin say kapresan nin mampangyadi' o say mangyadi' et; ³⁹ ni pwirsa sa ta'gay o mataman et sa sirong nin luta', o ani man et sa sarbayna nga'min nin

---

* **8:36** Kanta 44:22.

pinarsa, kai ratamo gapo nin maisyay sa pangangado' nan Dios kontamo nin nipa'kit na ni Unuren tamon si Jesus a syay Cristo.

9

Main et nin Biang na ni Pablo konran Judio

¹ Sayti say ibarita' ko komoyo ket tutuo. Kai ako gapo nin mampibula'-bula' ta naipasaya ako kona ni Cristo tan mapatutu'wan nan Ispirito nan Dios a malinis a kunsinsya ko nin ibarita' a ² pinasyan tuloy nin bereng ko. Kai gapo nin matambar a idap nin nakem ko ³ bana' konran kadayaan kon diri a saray Judio ta ginurutan rayay Cristo. No magwa' tamo' kumon, sa tana a mamper sara kona ni Cristo, si'koynay dusawen nan Dios tan maisyay ako kona ni Cristo. ⁴ Puri nasara ni Israel tan abaw a naibin pakaidumawan ra. Pinili' nasaran Dios tan nikwinta nasaran a'nak na; nipadar na a kata'gayan na konra; nikitara-tarato ya konra a bindisyunan nasara; sara a namyan nan Gugan-gan na; niyakay na konra no pa'no a manepeg nin pagsisirbi kona; tan abaw et a bubagay a nipangako' na konra. ⁵ Saray puon ra et ket tutawo saran magsen a pagmamatalek ra nin nipatandaan nan Dios konra a pangako' na konran tutawo na, tan si syay Cristo, no maipa'ka' sa kinatawo na ket Judio ya nin kadayaan ra. Syay Dios a makapangyayadi' sa sarba. Sya, marayo ya anggan-angga.

Peteg a wanin!

Tukiden na et nin Dios a Nipangako' na

⁶ Naibarita' koyna a saray Judio, ginurutan rayay Cristo bale' kai nin rabay nin irgwen a bana' ta wanin ket kai nayna nin tinukid a nipangako' nan Dios. Say rabay ko nin irgwen, main saray Judio nin ambo' nasaran tutuon tutawo nin Dios mataman no puri nasara ni Israel. ⁷ Mataman nin saray puri ran a'nak na ni Abraham, ambo' nin sarba ra ket nikwintan puri nan peteg. No kai edet, bilang konan si nipangako' nan Dios kona ni Abraham sin saytaw, "Mangibwat sara tamo' konan anak mo a si Isaac a ikwinta kon puri mo."* ⁸ Iyakay nin sain kontamo a kai na nikwinta nin Dios a a'nak nasara a sarba ran a'nak na ni Abraham no kai sara tamo' a puri nan si nipangako' nan Dios a ikwinta nan manawir. ⁹ Anaod, nipangako' nan Dios kona ni Abraham, "Mapalabas a sayay taon mangibwat sawanin, sumubli' akodti li' tan si asawa mon si Sara ket, nanganak yayna nin sayay lalaki."*

¹⁰ Ket ambo' tamo' nin wanin. Kipada anamaet sa sain a nangyadi' sa nipanganak na ni Rebecca nin singin a sara si Jacob tan si Esau. Sayan-saya a ama ra a si puon min si Isaac. ¹¹⁻¹² Anaod, ba'yo sara et nin naiyanak a singin tan kasa et gapo nin nagwa' ran matunong o nin abas man ket wanayna nin Dios kona ni Rebecca, "Si ari, pagsirbyan naya li' nin kaka."* Ginwa' na in nin Dios ta pigaw nin ipa'kit na nin maong a say nigagara nan gaw'en nin mabista ket, nangibwat sa karabayan na, ambo' nin bana' sa matunong a gawa' ran tawo, no kai edet, nangibwat sa pananagyat nan

* **9:7** Genesis 21:12.* **9:9** Genesis 18:10,14.* **9:11-12**

Genesis 25:23.

diri. ¹³ Wanin anaod a wana nin Dios a mabasa sa Masanton Kasuratan, “Kawa'nan koya si Jacob, bale' si Esau, pauryan koya.”*

Peteg nin Mapteg a Gawa' nan Dios

¹⁴ Edet, mamirupa ya para anaod a Dios?

Ambo' na gapo nin wanin! ¹⁵ Main nin kanepegan nan manginga'do ta wanaynan gindat nin Dios kona ni Moises, “Iti ana kongko no si'noy ka'dwan ko tan no si'noy tulungan ko.”*

¹⁶ Matandaan tamo edet mangibwat konan siin a si Dios, ka'dwan nasaray tutawo ambo' nin bana' ta rabay ra o man'ipampususan ra nin maga'muran a panginginga'do na, no kai edet, bana' ta mapainganga'do ya. ¹⁷ Wanin a lamang anamaet no kai naya nin ka'dwan a sayay tawo, ta mabasa sa Masanton Kasuratan a wana nin Dios kona nin Adi' sa Egipto sin saytaw, “Nipapadar katan adi' ta pigaw nin sa pananalo ko komo ket maipa'kit a pakayadi' ko, ket matandaan sa intiron mundo no si'no ako.”* ¹⁸ Matandaan tamo edet a si Dios ka'dwan nasaray rabay nan ka'dwan, tan patib'eyen nay ulo ran saray rabay nan patib'eyen.

¹⁹ Sawanin, bana' ta wanin, bangli' a wamoy-oyan ibarita', “Wanin na anamain nin Dios, ambale' ey nin seselen nasara et a tutawo bana' sa kasalanan ra? Kai ra anaod nin mapaed a niga-gara nan mangyadi'!”

²⁰ Bale' i'bat ko konan siin a pinarsa naka tamo' nin Dios, si'no ka nin mangibarita' nin wanin

---

* **9:13** Malakias 1:2-3. * **9:15** Exodo 33:19. * **9:17** Exodo 9:16.

kona? Bilang wadi' si sayay kuden, magwa' paran seselen nayay nangwa' kona a wana, “Ambale' a ginwa' nakon wanti?”* ²¹ Si mangangwa' nin kuden, iti kona no ani a rabay nan gaw'en sa sakagemgem nin luta'. Magwa' a mangwa' yan rwa ray kuden a si saya ket pinasyan anda' na, bale' si saya anamaet ket urdinario ya tamo'.

²² Wanin anamaet konan Dios. Main nin kanepengan nan gaw'en a rabay na. Ket mataman no rabay nayna nin ipa'kit a alakin sager na tan say pakayadi' na, nitpel na et a lamang a sager na konran tutawo nin manepeng nayna kumon nin dusawen tan sidaen. ²³ Ginwa' na in nin Dios ta pigaw nin maipa'kit nay pinasyan anda' nin pigagawa' na konran saray tutawon inganga'dwen na, saray tutawon binyan nan kanepengan ana nin gindat sin nu'na et nin makarate' sa pinasyan anda' nin kapapa'sar na. ²⁴ Si'tamoynaod in saray tutawo nin pinili' tan nisadya' na. Ambo' tamo' nin si'kami nin Judio, pati si'kamo anamaet et a lamang nin ambo' nin Judio. ²⁵ Siin a wana nin Dios itaw sa libron nipaisurat na kona ni Oseas. Wana,

“Saray ambo' nin gindat nin tutawo ko,
ikwinta kosaraynan tawo ko.

Saray gindat a ambo' ko nin kawa'nan,
saraynay ibarita' kon kawa'nan ko.”*

²⁶ Wana et nin Dios,

“Itaw sa siin nin lugar a nibarita' ko intaw konran
tutawodtaw a ambo' kosaran tutawo,

---

* **9:20** Isaias 29:16.   * **9:25** Oseas 2:23.

naalilbi' ana a a'nak kosara, si'ko nin si sibibyay a Dios.”*

²⁷ Maipa'ka' anamaet konran Israelita, wanan na'teng ana ni Prupita Isaias, “Abir nin bara'mo sara ka'baw nin buyangin sa baybay a puri na ni Israel, daite' sara tamo' li' a maisalba sa panunusa na nin Dios, ²⁸ ta talaga nin, si Dios ket dali'-dalien nayna li' nin yadien a paninintinsya na konran tutawo.”* ²⁹ Nipadles nan lamang ni Prupita Isaias a wana,

“No si Uunuren nin Mampag'uray sa Sarba,
ket kai natamo nin kina'dwan nin nibati' a
si'tamon umno tamo',
impos natamo kumon nin
bilang sa nangyadi' konran tutawo sa Sodoma
tan sa Gomorra.”*

Nipatukdo' a Kinamapteg sa Pagmamatalek

³⁰ Edet, ani a naadal tamoyna mangibwat sa sain? Wanti e: Saray ambo' nin Judio, kai ra nin nipamuspusan a mag'in saran mapteg sa pangngikit nan Dios, bale' nikwinta nasaran mapteg nin Dios bana' sa nipagmatalek ra sa mangaw'en na para konra. ³¹ Sara anamaet bale' a puri na ni Israel a nipamuspusan ray mag'in nin mapteg sa pangngikit nan Dios yupa' sa panunumbok ran Gungan-gan, ambo' sara et nin mapteg sa pangngikit na. ³² Ambale'? Bana' ta say padalan ra ket say mabistan gugawa' ra imbis a magmatalek sara sa gaw'en nan Dios. Sa kaaandi' ran akuen yay sya a makapamapteg kumon konra a sya si Cristo, bara'mo sara nin

---

* **9:26** Oseas 1:10.   * **9:28** Isaias 10:22-23.   * **9:29** Isaias 1:9.

tutawon nipadugpa' nin nisakin konan si bato.
³³ Wanin a wanan Dios nin mabasa sa Masanton Kasuratan. Wana,

“Reng'en mo. Isen sa Sion*, mangikwa ako nin sayay bara'mon bato nin pisakinan raya.

Ket, maipadugpa' sara ta inuryan raya.

Bale' si si'numan nin magmatalek kona,

kai ya gapo nin maima-ima.”*

10

¹ Bubsat, wanin anay pakarabay ko a saray kapada ko nin Judio ket maisalba sara kumon. Siin tanay pirmi nin man'idasal-dasal ko para konra.

² Matistigusan ko nin alaki a pakarabay ra nin mapaririket rayay Dios, bale' kai ra nin matarusan no pa'no a pamaririket kona. ³ Anaod, kai ra nin rabay nin alilbien a no pa'noy pamag'in nan Dios a mapteg saray tutawo sa pangngikit na tan nangwa' saran padalan ran bukod a say panunumbok ra sa Gungan-gan. Ket, kai rayayna nin mantumbuken a padalan nan Dios nin mamapteg konra. ⁴ Anaod, sa padalan nan Dios, si Cristo, tinukid nayna a tikapen nin Gungan-gan sa pag'in nin mapteg ta pigaw nin ikwinta nasaran mapteg nin Dios a sarba ra nga'min nin tawon magmatalek sa ginwa' na ni Cristo.

⁵ Nisurat na ni Moises sa Masanton Kasuratan a ta pigaw nin si sayay tawo ket mag'in ya nin mapteg sigon sa tikapen nin Gungan-gan, matkap nan tukiden lawas a sarba nga'min nin ipagwa',

---

* **9:33** Siti a sayay parti nan syudad nin Jerusalem, bale' say rabay nan ibarita' iti ket si intiron lugar ran Judio. * **9:33** Isaias 8:14; 28:16; 1 Pedro 2:6-8.

ket, mabyay yan iti konan Dios.* 6 Bale' ni-paisurat nan lamang nin Dios kona nin pakatandaan a say pag'in nin mapteg nin maipatakdo' sa pagmamatalek ket ambo' gapo nin maidap nin maga'muran. Wana,

“Andi' moyo nin ipa'ka' a matkap a main nin muli' sa langit,” ta pigaw nin keen naya kalapen a Cristo.

7 “Andi' moyo anamaet a lamang nin ipa'ka' a matkap a main nin mako sa priswan nin ubot sa rarem nin luta’,” ta pigaw nin pasublien nayan mabyay a Cristo.

8 Anaod, wanti e a mabasa tamo et sa Masanton Kasuratan,

“Maabot anay bubibilin nan Dios ta adani komoyo;
mapag'iirgwan moyo a maipa'ka' sa sayti tan ppanemtem moyo anamaet.”*

Siin nin mismo a bibilin na maipa'ka' sa pagmamatalek a man'ipatanda' mi. 9 Wanti na e:

No ibari-barita' mo konran tutawo a si Jesus ket syay Uunuren mo, tan masibulot a nakem mo nin mamper a pinasubli' nayan mabyay nin Dios, maisalba ka.

10 Anaod, sa kanakman na ket mamper yay sayay tawo ket maikwinta nan Dios a mapteg ya. Anamaet, sa pangngipatutuo na ket ma'kit a naisalba yayna. 11 Wanin ta wanan Dios a mabasa sa Masanton Kasuratan, “Si si'numan a magmatalek kona, kai ya gapo nin maima-ima.”* 12 Wana nin “si si'numan,” ta kasan pinilian kona, Judio man

* 10:5 Levitico 18:5; Galacia 3:12.

* 10:8 Deuteronomio

30:12-14. * 10:11 Isaias 28:16.

o ambo' nin Judio. Pari-pariho a syay Uunuren nin sarba tamon mampagmatalek kona tan kasan duga' nan ibi a inganga'do na konran sarba ran tumawag kona ¹³ ta mabasa tamo sa Masanton Kasuratan, "Sarba ran manawat nin paisalba konan si Uunuren, ket maisalba nasara."*

Kasaynan Bada'nan ran Judio ta Narnge' rayayna a Mabistan Patanda'

¹⁴ Wanin man, bangli' no wamoyoyna a kai rayaynaod nin magwa' nin kidawatan nin tulong a sayay kai ra nin mampagmatalkan. Kai sara anamaet nin magmatalek kona no kai ra nin narnge' a maipa'ka' kona. Kai ran lamang nin marnge' a maipa'ka' kona no kasan mangipatanda' konra. ¹⁵ Anamaet, magwa' tamo' a si sayay tawo ket mako ya nin ipatandaan na konra no ibaki' ya. Ket anaod, mabasa tamon wana sa Masanton Kasuratan, "Aninay anda' no rumate' saray mangipatanda' nin mabistan patanda'!"*

¹⁶ Narnge' rayayna bale' a mabistan patanda'. Wanin man, daite' sara tamo' a namper ta wanayna sin saytaw et ni Isaias konan Dios, "Uunuren, bara'mon kasan namper sa niparate' mi konra!"* ¹⁷ Edet, si sayay tawo, magkamain ya tamo' nin pagmamatalek kona ni Cristo no narnge' nay katutu'wan maipa'ka' kona tan marnge' na tamo' a maipa'ka' kona ni Cristo no ipatandaan kona.

¹⁸ Wanin man, ipa'ka' tamoyna a saray Judio, bangli' no kai sara nin mampagmatalek ta kai ra et

---

* **10:13** Joel 2:32. * **10:15** Isaias 52:7. * **10:16** Isaias 53:1.

nin narnge'. Impusibli in bale'! Anaod, naitayak
yayna a Mabistan Patanda' a bilang sa mabasan
nipaisurat nan Dios,

“Sa sarban lugar, narnge' yaynay patanda' ra
ta nipatanda' ya sa sarban nasyon iti sa
mundo.”*

¹⁹ Magwa' tamo et anamaet nin ipa'ka' a anganko
saray Israelita ket kai ra nin natarusan a niyakay
konra. Bale' matarusan rayna kumon. Ma'kit nin
wanin ta primiro, nipau-pau'na nayna nin Dios sa
nipaisurat na kona ni Moises,

“Paimbelen katamo li' yupa' sa
panginginga'do ko konran tutawon wamoyo
ket nipwira sara.

Pasagren katamo li' bana' ta
tanda' rakon saray ignuranti.”*

²⁰ Ikarwa, diritsawan na et nin nibarita' in nin
Dios sa nipaisurat na kona ni Isaias maipa'ka'
konran ambo' nin Judio a wana,

“Nadumog rakon saray kai nin mampaningkap
kongko,

tan abirno nin kai rako nin tiningkap, nikitanda'
ako konra.”*

²¹ Wana anamaet a lamang nin Dios maipa'ka'
konran saray puri na ni Israel,

---

* **10:18** Kanta 19:4. Iti konan sitin kanta, sain say pinarsa nan
Dios a mangipatanda' nin maipa'ka' sa pakayadi' na. Iti konan sitin
surat konran taga Roma, saray man'irgwen na ni Pablo ket saray
mampangipatanda' konan Mabistan Patanda' sa sarban nasyon.

* **10:19** Deuteronomio 32:21. * **10:20** Isaias 65:1.

“Ni'nu-ni'no koyna nin nisagyat a sumubli' sara kongko bale' kai sara gapo nin mangim-babaet ta pinasyan tuloy nin kabengedan tan kasupladwan ra.”*

11

Main et nin Judio a Tutawo nan Dios

¹ Anamaet, magwa' tamon ipa'ka' a wanti e: Angangko si Dios, ginurutan nasaraynay Israelita bana' sa sain.

Ambo' gapo nin wanin! Si'kon diri, Israelita akoynaod. Puri nako ni Abraham tan puon koya anamaet a lamang si puri na a si Benjamin.

² Si Dios, kai nasara nin ginurutan a tutawon nangibwat et sin tarana' ket pinili' nasaraynan mag'in nin tutawo na. Siguradon tanda' moyay isturya sa Masanton Kasuratan maipa'ka' kona ni Elias sin nagriklamo ya konan Dios kuntra konran kapada nan Israelita. Wana konan Dios,

³“Uunuren, pinati-pati rasaraynay prupita mo tan yimba-yimba' ray ualtar nin pangraywan komo. Kal-la si'ko tanay natra' nin mansumunor komo, ket rabay rako et nin patyen.”

⁴ Ket wanti ey ni'bat nan Dios kona, “Kai, ambo' mo nin bukod ta main saray nipurok koyna nin pitunribon kapada mon puri na ni Israel a kai nin mampangrayo konan si dios-dios a si Baal.”*

⁵ Wanin anamaet a lamang konan sitin panaon. Bana' sa kamaungan na, main nin umno kami et nin Judio nin nipurok na. ⁶ Bana' ta nipurok

---

* **10:21** Isaias 65:2. * **11:4** Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa 1 Uadi' 19:1-18.

nakami bana' sa kamaungan na, ambo' gapo in nin bana' sa gugawa' mi. No say puon a ipurok nasaran Dios a tutawo ket say gugawa' ra, kai ana maibarita' a nipurok nasara bana' sa kamaungan na.

⁷ Ma'kit edet sa sain a saray ka'bawan konran puri na ni Israel nin man'ipamuspuan ray mag'in nin mapteg sa pangingikit nan Dios, kai sara nag'in nin mapteg. Saray umno ra nin pinili' nan Dios, saraytaw a nikwinta na nin mapteg. Saray ka'bawan bale' tinmib'ey anay kukanakman ra ket kai rayna nin matarusan a katutu'wan. ⁸ Mabasa in nin peteg sa Masanton Kasuratan. Wana,

“Si Dios, bara'mon pinakdar nay kukanakman ra. Ket, anggan sawanin ket kai ra et nin ma'kit a man'ipa'kit na tan kai ra et nin mataros a man'ibarita' na.”*

⁹ Wana anamaet a lamang ni Adi' David sa nisurat na,

“Mangla'wan pa kumon konra in say bubagay a mampamin karigawan konra.

Mag'in nin bara'mon papan in kumon konra, tan mag'in nin pinakakablit nin pakadusawan ra;

¹⁰ kumapoy kumon a mata ra ta pigaw nin kai ra nin mapipigaw in,

tan gumukot sara kumon anggan-angga bana' sa sain say mambalatayen ra.”*

¹¹ Magwa' tamon ipa'ka' a wanti e: Bana' ta saray kapada kon Judio ket kai raya nin naalilbi' a syay Cristo, ket nanganggayti sa nikasida' raynan anggan-angga.

---

* **11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10. * **11:10** Kanta 69:22-23.

Ambo' gapo nin wanin! No kai edet, sin kai sara nin nagmatalek konan Dios, ginwa' na a maisalba saray ambo' nin Judio ta pigaw nin sa wanin ket, umibeg saray puri na ni Israel ket rabayen rayna anamaet a magmatalek kona. ¹² Sawanin, ma'kit tamo a sin nagsiandi' saran mangako' a Judio sa ginwa' nan Dios tan na'met ra a pammindisyon na konra, ininganga'do nasara tan binindisyunan nasaran Dios a abaw nin raruman tutawo. Ket no wanin a ginwa' nan Dios, ay ket mas laloyna li' nin anina nin anda' no masibulot saraynan mayi kona a Judio!

Andi' moyo sara nin Balawen a Judio

¹³ Ket komoyo nin ambo' nin Judio, ibarita' koyti:

Nibaki' nakon Dios nin apostol na komoyon ambo' nin Judio, ket manted'en koytin trabaho nin nipagwa' kongko ¹⁴ sa ilalo ko nin bana' sa panunulong ko komoyo ket umibeg sara komoyoy kapada kon Judio. Ket yupa' sa wanin, magmatalek sara anamaet ket maisalba nasaran Dios.

¹⁵ Anaod, no say nipamauryan na konran Judio ket nag'in nin nakakituno a abaw nin raruman tutawo konan Dios, anina li' nin anda' no akuen nasarayna a Judio nin Dios! Bara'mo li' anaod nin pinasubli' saran mabyay a nati!

¹⁶ Tanda' tamo a no si nu'nan nagwa' nin tinapay ket maikana' ya konan Dios, maikana' ya anamaet a lamang a masa a pangibwatan na. Anamaet, no si puon nan sayay kayon olibo ket naipurok yan para konan Dios, naipurok anamaet a lamang a susanga nan siin a kayo. Kipada sara sa sain a

Judio a sara a susanga tan saray puon ra a puon nin olibo. ¹⁷ Sawanin bale', pinukan nan Dios a raruman sanga nan sitin kayo. Si'kamo ana-maet nin ambo' nin Judio, bara'mo kamon sanga nin raruman kayon olibo a basta nin tinmubo'. Kinalap kamo tan nisu'pek kamo sa gindat nin kami'nan nin pinukan nin sanga, nin mangkibyay kamo konan nimula a kayo. Kapadan nisu'pek nin sanga nin mangkibyay mangibwat sa marigsa nin yamot, mangkirama' kamo sa abaw nin bindisyon a nipangako' nan Dios konran puon ran Judio. ¹⁸ Ket andi' kamo anaod rumangas a wamoyo mas maong kamo dyan saray Judio nin bara'mon sangan pinukan. Panemtemen moyon sanga kamo tamo'. Kai nin mangkibyay a yamot komoyo no kai edet, si'kamoy mangkibyay sa yamot.

¹⁹ Bangli' no rumangas kamoyna a wamoyo “Ya, no kai kami nin mas mabli nin ambo' nin Judio dyan saray Judio nin bara'mon sangan napukan, mayin a nisili nakamin Dios sa lugar ra?”

²⁰ O', tutuon page' a nisili nakamo bana' ta kai sara nin magmatalek kona. Si'kamo ana-maet, nisili nakamon Dios konra bana' tamo' ta nagmatalek kamo kona. Edet, andi' kamo nin rumangas no kai pakanda' kamo sa magwa' na nin gaw'en ana bungat komoyo. ²¹ No si Dios ket kai nasara nin ininganga'do a Judio nin sara a bara'mon peteg nin sanga nan kayo, lalo nakamoynan magwa' nin kai nin inganga'dwen no gaw'en moyoy kapadan ginwa' ran Judio.

²² Adalen moyo edet nin maong no pa'no ya kamaong a Dios, tan no pa'no yaynamaet nin mabayani nin manusa. Dinusa nasaray Judio a

sinmubag kona, bale' komoyo, mapainganga'do ya dapot no ituluy-tuloy moyoy magmatalek sa kamaungan na komoyo. Bale' no kai, pukanen nakamo anamaet. ²³ Sara anamaet a Judio nin bara'mon sangan pinukan, no sumubli' saran magmatalek ana sa ginwa' nan Dios para konra, akuen nasaran uman nin Dios a bara'mo saran sangan naisubli' nin nigalet konan puon ta magwa' nan gaw'en in nin Dios. ²⁴ Anaod, ambo' nin urdinaryo in a ginwa' nan Dios komoyon ambo' nin Judio a bara'mon sangan kayon basta nin tinmubo' nin kinalap mi'sa nisu'pek konan nimulan man'alilaen. Edet, mas maibagay nin adayo' nin isubli' nasaran Dios sa gindat a lugar ra a Judio nin sara a bara'mon peteg a sanga nan kayon nimula.

²⁵ Bubsat, rabay kon matandaan moyaytin katutu'wan a gindat nin kai man'ipatandaan. Ipatandaan koyti komoyo ta pigaw nin kai mag'in nin pinasyan kata'gayan anan pangngikit moyo sa lalaman moyon diri. Sain say katib'eyan nin uloran raruman puri na ni Israel nin kai magmatalek konan Dios, ambo' in nin pirmaninti. Mi'teng tamo' in anggan marate' a awro a sarba ran ambo' nin Judio nin rinabay nan Dios nin magmatalek kona ket magmatalek sarayna kona. ²⁶ No saytaw li', maisalba nasaraynay puri na ni Israel. Main nin mabasan wanan Dios sa Masanton Kasuratan maipa'ka' sa sain. Wana,
 “Si Mangingisalba, mangibwat ya konran tutawo sa Jerusalem*.

---

* **11:26** Jerusalem- Sa Griego:Sion. Mabasa a maipa'ka' konan siti nin lugar a Sion sa Glusaryo.

Galten na li' a puon nin pakadusa ran saray puri na ni Israel*.

27 Matukid ana in li' nin nipangako' ko konra a pakasawen koynay kasalanan ra.”*

28 Bana' anaod ta kai raya timper a Mabistan Patanda', nag'in saran kakontra na nin Dios ket, komoyo nin ambo' nin Judio, naibi a pagkanawanawan maisalba kamo. Wanin man, bana' ta saray pinili' nan tutawo na, tan bana' sa nipangako' na konran puon ra, mabli sara et a lamang konan Dios. 29 Anaod, kai na gapo nin babawien nin Dios no si'no saray sinagyat nayna tan say abaw a bindisyon a nipangako' nayna konra. 30 Si'kamon ambo' nin Judio, gindat a kinmuntra kamo konan Dios. Bale' bana' sa pangungontra ran Judio kona, nipa'kit nan Dios a inganga'do na komoyo. 31 Wanin ra anamaet sawanin nin Judio komoyo sin saytaw a mangkumontra sara konan Dios. Ket, yupa' sa parihon padalan sa ginwa' nan Dios komoyo, inganga'dwen nasara li' anamaet. 32 Sawanin si Dios, nipa'kit na a sarba ket sikakasalanan tan manepeg nin madusa ta pigaw nin magkamain nin padalan a maipa'kit nay inganga'do na sa sarban tutawo.

Marayo yay Dios

33 Wanin anay kamaungan nan Dios! Say kadunungan tan pakatanda' na ket kai gapo nin matukod! Kasa gapo nin si'numan a magwa' nin

---

* 11:26 Israel- Sa Griego:Jacob. Jeremias 31:31,34.

* 11:27 Isaias 59:20-21;

manita sa paninintinsya na tan makapangipapalaway sa man-gaw'en na!

³⁴ Anaod, wanan mabasa sa Masanton Kasuratan, “Si'noy masrepan nay pangingsip nan Dios?

Si'no anamaet a makapangipapalaway no ani a mabista nin gaw'en na?

³⁵ Si'noy nakautangan nan maong a nakem ta pigaw nin matkap a tubaleen naya?

Kasa gapo!”*

³⁶ Syay namarsa nin bungat ana. Syan lamang anamaet a mampangalinya nin sarba, tan say sarba ket nigagaran pangibwatan nin rayo na. Itandudo' ya kumon a ngaran nan Dios anggan-angga!

Peteg a wanin!

12

Raywen tamoyay Dios Yupa' sa Pangngisuko' tamon Byay tamo kona

¹ Sawanin edet, buhsat, wanti e a ay'ay ko pa komoyo: Bana' sa alakin inganga'do nan Dios kontamo, isuko' moyoy kadiryan moyo kona nin tubale' kona. Da'ton in kona nin paririketen yan pagkakabyay moyo nin para tamo' kona tan say pamaringgas moyon byay moyo. Wanin a manepeng nin pagsisirbi moyo kona. ² Andi' kamo nin kikumpurmi sa padalan nin pagkakabyay sa sitin kapresan a panaon. Say gaw'en moyoyna edet, aburuyan moyon birngen nan Dios a kukanakman moyo ket masilyan a pitatawo moyo. Sa wanin, maamingaw moyoyna li' no

---

* **11:35** Isaias 40:13; Job 41:11. Mabasa yayti et sa 1 Corinto 2:16.

ani a rabay nan Dios para komoyo. Sayti ket say matunong tan mabista, say makapaririket konan Dios, tan say kasan kakurangan nin pagkakabyay moyo sa pangingikit na.

³ *Anaod, mangibwat sa nipuya' nan Dios kongkon ibabaki' na, ibarita' koyti sa barang saya komoyo: Matkap nin andi' nin ata'gay a pangingikit moyo sa lalaman moyon diri dyan say peteg nin kablyan moyo, no kai edet, timbangan nan kusto nin barang saya a lalaman nan diri nin sumeke' sa lugaren na, dipindi sa puya' a nibi nan Dios kona sin nagmatalek ya.

⁴ Kapada nan lalaman a saya ya tamo' bale' abaw a parti na tan barang sayay parti ket sakalakoy kausaran, ⁵ si'tamo anamaet nin mampagmatalek kona ni Cristo, abirno nin abaw atamon saka-sakalakon tutawo, pa'sar tamo a sayan-sayay lalaman bana' sa nikaipasaya tamo kona ni Cristo. Say nikaikalamo' tamo anamaet a lamang sa barang saya tan saya ket pa'sar say nikaikalamo' nin puparti nan lalaman sa saya tan saya.

⁶ Ket, mangibwat sa kamaungan nan Dios nibi nay lugaren tamo ket main ana a barang saya kon-tamo nin saka-sakalakon naiduman pakababa' nin maiseke' sa sain nin lugaren tamo. Bilang wadi' anaod, si saya ket napuyaan yan pakababa' nin mangipatanda' nin say iti sa kanakman nan Dios, ket matkap kumon a sayti nin ipatandaan na ket maitukoy sa mantepren na a nibarita' nan Dios kona. ⁷ No say naipuya' kona ket say pakababa' nin magsirbi konran raruman tawo, sain kumon a

---

* **12:3** 1 Corinto 12:1-31; Efeso 4:1-16.

gaw'en na. No say pakababa' nin mangyakay nin katutu'wan a nipuya' kona, sain kumon a gaw'en na. ⁸ No say pakababa' nin mamagsen nin pamemper a nipuya' kona, sain kumon a gaw'en na. No say pakababa' nin mami a nipuya' kona, mami ya nin masibulot a pinanakem. No say pakababa' nin mangipangulo a nipuya' kona, pakandaen nay pangingipangulo na. Ket no say pakababa' nin tumulong konran makatkap nin tulong a nipuya' kona, gaw'en nan siririket.

Say Matkap a Pigagawa' sa Kapadan Tawo

⁹ Peteg kumon a pangangado' moyo tan ambo' tamo' nin wadi'-wadi':

Guraen moyoy kadukaan ket, ted'en moyoynay pangwa' nin maabig. ¹⁰ Mikawa'nanan kamon pikawa'nanan nin mibubsat. U'nawen moyon igalang a saya tan saya. ¹¹ Andi' kamo tumamlad no kai edet, pakaseseg kamo. Sirbyan moya nin masibulot a kanakman a Uunuren tamo. ¹² Paririketen kamo nin pangingilalo moyon mabistay marate' moyo li'. Agwantawan moyoy dya'dya' a rumate'-rate' komoyo. Andi' moyo nin lingatan no kai edet, lawas kamon dumasal. ¹³ Itao moyoy main moyo konran kapada moyon tawo nan Dios nin mampagkurang tan siririket kamo kumon lawas nin manan'ili. ¹⁴ Idasalan moyo saray mampamadya'dya' komoyo nin bindisyunan nasaran Dios. Andi' moyo idasal a dusawen nasara kumon nin Dios. ¹⁵ Kiririket kamo konran saray main nin puon nin rumiriket, tan kibereng kamo konran iti sa kaberegan. ¹⁶ Miaaluyon kumon a

kukanakman moyo. Andi' kamo nin mipata'gay no kai edet, kilimug-limog kamo konran saray main nin mampagkurangan komoyo.* Andi' moyo nin ipa'ka' a madunong kamoyonan tuloy. ¹⁷ Andi' moyo sara nin amanwen nin kadukaan a mangwa' nin duka' komoyo. Ipamuspusan moyo a say gaw'en moyo ket kusto sa angangan nin sarban tutawo. ¹⁸ Sa anggawan nin mababa' moyo, ipamuspusan moyo a katuno moyo a sarban tawo no magwa'.

¹⁹ Bubsat, andi' kamo nin gumale' konran magkasalanan komoyo. IpaDios moyoynay panunusa konra bana' sa sager na ta wanan Dios a mabasa sa Masanton Kasuratan, "Iti kongko a kanepengan nin gumale'. Si'koy manusa."*

²⁰ Say gaw'en tamoyna edet ket sayti e nin wanan Masanton Kasuratan, "No si kalaban moyo ket mabitol ya, pakanen moyo. No milata' ya, painumen moyo. Sa wantin gaw'en moyo duming'ey yan maong sa duka' a ginwa' na komoyo."*

²¹ Matkap a andi' kamo nin talwen nin say kadukaan no kai edet, talwen moyoy kadukaan yupa' sa pangwa' moyo nin say maabig.

13

¹ Say barang saya komoyo ket matkap a paisirong konran saray iti sa uray ta kasan

---

* **12:16** no kai edet...mampagkurangan komoyo.- O:no kai edet, nakasadya' kamo nin gaw'en a trabaho nan sayay aripen.

* **12:19** Deuteronomio 32:35. * **12:20** Proberbio 25:21-22.

pakayadi' ran mampag'uray nin sarain no kai nasara nin binyan nin Dios, tan sarain saray iti sa uray ket si Dios a lamang a nangikwadsen konra. ² Ket saray manguntra konran mampag'uray, mangkuntrawen ra anamaet nin lamang a nitalaga nan Dios; ket bana' sa pangunguntra ra, madusa sara. ³ Paisirong kamo anamaet konra ta andi' rasara nin sukat nin ikali'mo nin saray matunong a man-gaw'en ra. Saray sukat nin mali'mo ket saray mampangwa' nin abas. Ket ta pigaw nin kasan ikali'mo moyo konran iti sa uray, say maabig a gaw'en moyo ket mapagustwan sara et komoyo. ⁴ Anaod, nikwa nasaradsen nin Dios nin mamaga nin kaabigan moyo. Bale' no mampangwa' kamon abas, talagan manepeg a ikali'mo moyo sara ta talagan main nin pakayadi' ran manusa komoyo. Si Dios a nangikwa konra ta pigaw nin bal'en nasaran dusawen a gumwa' nin abas. ⁵ Ket, paisirong kamo konran iti sa uray, ambo' tamo' nin bana' ta mali'mo kamo nin mabale' nin madusa, no kai edet, bana' et ta tanda' moyon sain a manepeg moyon gaw'en.

⁶ Siin et anamaet a rason a mamayad atamon buis ta, sarain saray mampag'uray ket, mampagsirbyan rayay Dios leleg a mampagtrabaho sara sa sain nin nangwan nan Dios konra. ⁷ Kanya' nin ibi tamo konra a sarban nepegen ra, bara'mon say pammayad tamon buis tan raruma et nin singiren nan gubyirno, tan say pangingibilang tan pammagalang tamo konran tutawon gubyirno.

⁸ Matkap a kasayna gapon utang moyo et konan mataman nin si'numan; bayadan moyo no ani a nitarusan. Si pa'sar utang anamaet a lamang

nin pirmi tamo nin kapilitan nin bayadan ket, si aduen tamo saray kapada tamon tawo, ta no gaw'en tamo in, tinukid tamoynay Gugan-gan. ⁹ Bilang wadi' saytin Gugan-gan: “Andi' ka nin mamabayi o kilalaki; andi' ka nin mangmati; andi' ka nin manakaw; andi' mo nin ibegan a ikon ran kapada mon tawo.”* Sain tan say raruma et nin gugan-gan ket matukid tamo nga'min no tukiden tamoyay gan-gan a wana, “Aduen moy kapada mon tawo nin kapada nin pangangado' mo sa lalaman mon diri.”* ¹⁰ Anaod, no inado' tamo saray kapada tamon tawo, kai atamo nin gumwa' nin makaduka' konra. Ket sa pangangado' tamo, natukid tamoynay intiron Gugan-gan.

Ipa'kit ma si Jesu-Cristo sa Kabibyay mo

¹¹ Matkap a lalo moyoyna nin gaw'en in ta tanda' moyoyna a pipa'kaan nin say kapapa'sar sawanin. Mimata kamoyna tan isadya' moyoy byay moyo ta si tyimpo a si Dios ket isalba natamo, mas adani ana sawanin dyan sin tinmarana' atamon nagmatalek kona. ¹² Say iyayangga nin panaon nin kadukaan ket iti ana nin bilang sayay dandani napalabas ana nin yabi ta pa'sar parbangon ana. Ket gurutan tamoynay duka' a gugawa' tamo tan magkabyay atamoyna nin lumaban nin para sa palaway.* ¹³ Sain a gaw'en tamo ta sain a manepeng nin pigagawa' ran tutawon mampagkabyay sa palaway. Andi' atamo nin kibiang-biang

---

* **13:9** Exodo 20:13-15,17; Deuteronomio 5:17-19,21. * **13:9** Levitico 19:18. * **13:12** Mabasa no pa'no nin gaw'en ti sa Efeso 5:1-14; 1 Tesalonica 5:1-11.

sa kasan duga' a piririga, andi' atamo nin mipabok. Galten tamoy nikasama' tan inaayep a gawa'-gawa'. Andi' atamo nin miaaway tan miimbelan. ¹⁴ Say matkap ana edet, si Uunuren tamoynan Jesu-Cristo a ma'kit nin mampagkabyay sa kabibyay tamo. Andi' moyoyna gapo nin byan nin lugar a kadukaan nin rabay nin gaw'en nin lalaman moyon diri.

14

Matkap tamon Akuen a Saya tan Saya

¹ Akuen moyo sara sa dupong moyo a kai ra et nin tuloy nin mapibarawes a bagay-bagay maipa'ka' sa pammemper tan andi' moyo sara nin diskusyunen sa man'ipa'ka' ran naiduma sa man'ipa'ka' moyo. ² Bilang wadi', isen komoyo main nin sayan tepren na a say sarba ket magwa' nin kanen. Ket main anamaet nin saya a kai ya mangna' nin karni ta sa wana ket maiyawa' nin kanen. ³ Ket no wanin, siin si mamper a sarba ket magwa' nin kanen, andi' naya nin kai baga-bagawen in si kai nin mampangna' nin karni. Wanin anamaet, siin si sa wana ket maiyawa' a mangna' nin karni andi' na ibarita' a mampagkasalanan ya in si mampangna' nin karni ta inako' naya in anamaet nin Dios. ⁴ Anaod, kasa gapo nin kanepegan tamon mangibarita' a kusto o abas a man-gaw'en nan katulong nan sayay tawo ta sya tamo' nin amo na a main nin kanepegan nin mangibarita' nin wanin. Si Dios a Uunuren na, ket maako' naya nin Dios ta tulungan nayan mangwa' nin say kusto.

⁵ Main anamaet nin mammemper a main nin uawron ngilinen ra. Ket main sara et anamaet a para konra, pari-pariho nga'min a awro nin maikana' sa pagsisirbi konan Dios. Sa maipa'ka' sa sayti, say saya tan saya ket matkap nin talagan disisyunan nayti sa lalaman nan diri. ⁶ Si saya ket main nin ngilinen nan uawro ta sa wana ket sain a manepeg sa pangingikit nan Dios, ket rabay nayan paririketen a Dios. Wanin anamaet, si mamper a sarba ket magwa' nin kanen, igalang nayay Dios no mangan ya ta kislamatan naya bana' sa kanen na. Siin anamaet si kai nin mangna' nin karni, igalang naya anamaet a lamang a Dios no kai ya nin mangna' tan kislamatan nayan lamang. ⁷ Anaod, kasa kontamon mammemper a mabyay nin kabukudan na tan kasa anamaet lamang a mati nin kabukudan na, ⁸ ta mabyay atamo ta pigaw nin paririketen yay Dios. Wanin anamaet a lamang no mati atamo. Kasaynan raruma no kai si Dios tamo' a main ikon kontamo, mabyay o mati atamo man. ⁹ Si rason anaod a nati tan sinmubli' yan mabyay si Cristo ket, ta pigaw nin syay mag'adi' sa sarba, saray mabyay et man o saray nati ana.

¹⁰ Si'ka edet, kasa gapo nin kanepegan mon istrikto mosaran sintinsyawan a kapada mon mammemper maipa'ka' sa riglaminto. Si'kan saya et anamaet, abas a balawen mosaray kapada mon mammemper a kai nin sumunor sa riglaminto. Marate' li' a awro a, sarba tamo ket, umadap konan Dios ket sya li' a manintinsya sa barang saya tan saya kontamo ¹¹ ta wanan Dios a mabasa sa Masanton Kasuratan,

“Si'kon mismo nin si Dios, edengan koy ibarita' ko a rumate' li' a awro a say sarban tawo, manalimukod sa adapan ko tan alilbien rako nin Dios.”*

¹² Ket anaod say barang saya kontamo umadap li' konan Dios nin umbat sa sarban ginwa-ginwa' tan inirgu-irgo na.

Andi' ma nin Pagkasalananen a Kapada mon Mammemper

¹³ Edet, andi' atamoyna nin mamakasalanan no kai edet, disisyunan tamon ilagen tamoy makagwa' nin animan a pangibwatan ran magkasalanan nin kapada tamon mammemper.

¹⁴ Bilang wadi', bana' ta naipasaya ako kona ni Uunuren tamon Jesus, tanda' kon peteg a kasan maiyawa' nin kanen sa pangingikit nan Dios.*

Bale' no konan sayay tawo ket maiyawa' yayti wadi' e nin kanen, magkasalanan ya no mangan yan siti. ¹⁵ No bana' ta kanen mo ket si kapada mon mammemper ket mapaidap a nakem na,

sain say man-gaw'en mo mangipa'kit a kasan pangangado' mo kona. Nati ya si Cristo para anamaet a lamang kona kanya' nin andi' mo sidaen a pakikalamo' na konan Dios bana' tamo' sa pangangan mo!

¹⁶ Ket, sa tanay kasan mairgo ran makasida', andi' moyoyna nin gaw'en abirno nin tanda' moyon manepeg a man-gaw'en moyo.

¹⁷ Wanin ta no maipa'ka' sa say maalaga konan Dios sa pag'uuray na kontamo, ambo' nin no ani a manepeg o ambo' nin manepeg nin kanen

* **14:11** Isaias 45:23; Filipos 2:10-11.

* **14:14** Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa 1 Corinto 8:1-13; 10:23-33.

o inumen, no kai edet, a mapteg a kabibyay tamo sa pangigikit nan Dios, a makapitutuno atamo tan a maririket atamo. Sarban sayti ket pangibwatan nan Ispirito nan Dios. ¹⁸ No wanin a kabibyay tamo sa panunumbok tamo kona ni Cristo, paririketen tamoyay Dios tan raywen ran kapada tamon tawo a pigagawa' tamo.

¹⁹ Kanya' nin say ipamuspusan tamoyan gaw'en ket saytaw say makapamitutuno kontamo tan say makapama'get nin pammemper nin barang saya tan saya. ²⁰ Andi' tamo nin sidaen a nagwaan nan Dios bana' tamo' sa kanen. Tutuon say sarba ket magwa' nin kanen, bale' no say pangangan tamo ket pangibwatan nin pagkakasalahan ran raruma, say pangangan tamo, abas. ²¹ Mabista nin kai atamo mangan nin ipa'ka' a maiyawa' nin kanen, o kai atamo minom nin arak, o kai atamo mangwa' nin animan a pangibwatan nin pagkakasalahan ran kapada tamon mammemper. ²² Animan a tepren moyo maipa'ka' sa saytin bubagay, iti tana komoyo tan konan Dios; kai moyoyna nin matkap nin ipatandaan et konran raruma. Makarma' yay tawon sa angan-angan na ket manepeng yay ginwa' na nin sayay bagay ket, kasa anamaet lamang nin puon mangibwat sa ginwa' na a gulwen ya nin kunsinsya na. ²³ Bale' si si'numan a mangan nin magdwadwa ya, masintinsyawan yan nagkasalahan ta ginwa' na a mantepren na nin abas. Say katutu'wan, no kai atamo nin magmatalek a say man-gaw'en tamo ket say makapaririket konan Dios, mampagkasalahan atamo.

15

Miaasikaswan a Barang Saya tan Saya

¹ Ket, si'tamon napasaya a nakem tamo, antabayan tamo sarain saray main nin pagdudwadwa et. Ambo' tamo' nin say makapaririket kontamo a asikaswen tamo ² no kai edet, gaw'en tamoy no ani a makapamaririket tan makapamaabig konran kapada tamon mammemper ta pigaw nin mapa'get a pammemper ra. ³ Wanin ta mismon si Cristo, kai na nin ginwa' no ani tamo' a makapaririket kona. Nangyadi' a naipadles nin mabasa sa Masanton Kasuratan, "Say ibari-barita' ran duka' komo, O Dios, si'koy dimpaan nga'min."* ⁴ Nasambit ko in ta, say naisurat ana sin saytaw et sin nu'na sa Masanton Kasuratan ket maiyakay atamo ta pigaw nin mag'in nin mapangitpel atamo nin dya'dya' tan mapaksaw a nakem tamo. Ket ilalwan tamon tuloy a gaw'en nan Dios a sarban nipangako' na. ⁵ Anaod, si Dios, syay mamin pangingitpel kontamo tan mamaksaw nin nakem tamo. Sapa kumon ta tulungan nakamon mitutuno sa saya tan saya, nin kapadan nipagkabyay nan Cristo a si Jesus. ⁶ Ket no wanin, mag'in kamo nin sayan-saya nin mangrayo konan Dios a syay Ama na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo.

⁷ Kanya' edet anaod nin, kapada a siririket nakamon inako' ni Cristo, wanin a gaw'en moyo sa saya tan saya komoyon mammemper ket, no wanin, mapagalangan yay Dios. ⁸ Anaod, ibarita'

---

* 15:3 Kanta 69:9.

ko komoyo a si Cristo, nag'in yan sayay katulungan para konran Judio ta pigaw nin ipa'kit na konra a gaw'en nan Dios a nibarita' nan gaw'en na. Pinatutu'wan na a gindat anan nipangako' nan Dios konran pupuon ran Judio. ⁹ Nag'in ya anamaet a lamang nin katulungan ran ambo' nin Judio ta pigaw nin raywen rayay Dios bana' sa inganga'do na konra. Sain a man'ibarita' sa Masanton Kasuratan a wana,

“Sa busel ran ambo' nin Judio, kislamatan kata,
O Dios,

tan mangansyon akon pangrarayo komo.”*

¹⁰ Wana et sa Masanton Kasuratan a mabasa tamo,
“Si'kamon ambo' nin Judio, kiririket kamo konran
Judio a pinili' nan Dios nin tutawo na.”*

¹¹ Mabasa et a lamang sa Masanton Kasuratan,
“Si'kamon ambo' nin Judio, raywen moyay Dios.
Sarba moyon tutawo, raywen moyan maong.”*

¹² Nipadles na anamaet ni Isaias a wana,
“Main li' nin puri na ni Jesse* nin rumate' tan
sya li' a mag'uray konran ambo' nin Judio.
Sya li' a puon nin ilalo ra sa nipangako' na.”*

¹³ Kanya' edet nin, si Dios a puon nin ilalo tamo.
Sapa kumon ta byan nakamon peteg nin ririket
tan katinekan bana' ta mampagmatalek kamo
kona, ta pigaw nin mangibwat sa pakayadi' nan
Ispirito nan Dios ket laloynan umget a pangingi-
lalo moyo.

---

* **15:9** Kanta 18:49.   * **15:10** Deuteronomio 32:43.   * **15:11**
Kanta 117:1.   * **15:12** Jesse - Sya a tatay na ni Adi' David (1 Samuel
17:17) tan puon na ni Jesus.   * **15:12** Isaias 11:10.

Say Nipanurat konan sitin Surat ket Partin Nakaibakian na ni Pablo

¹⁴ Bubsat, peteg a ilalo ko komoyo. Tanda' kon peteg a napno' kamon kamaungan konran raruma. Tanda' ko et a lamang a masadag anay tanda' moyo maipa'ka' sa katutu'wan ket makapi-akayan kamoynan saya tan saya. ¹⁵ Bale' mata-man nin wanin, konan sitin surat ko komoyo ket main nin tepel ko nin ipapanemtem koy umnoy bubagay. Nipatpel akon ipapanemtem in bana' sa nakaibakian kon bana' sa kamaungan nan Dios kongko, ¹⁶ nin pagsisirbi ko konan Cristo a si Jesus nin maipa'ka' konran ambo' nin Judio. Nibaki' nakon magsirbi sa masagradon gawa' nin pangngipatanda' konan Mabistan Patanda' nin nangibwat konan Dios. Ket nipatpel ako maipa'ka' komoyo ta pigaw nin yupa' konan Ispirito nin ginwa' nakamon kumana' konan Dios ket, mapagustwan ya sa pangida'ton ko komoyo kona. ¹⁷ Siin a trabaho ko, kanya' anaod nin man'ipasirayo koya a Cristo a si Jesus maipa'ka' sa ginwa' nan Dios. ¹⁸ Anaod, say kal-la tamo' nin ipasirayo ko ket say nagwaan na ni Cristo sa nipagwa' kongko, si main anan ambo' nin Judio nin mantumulok kona ni Cristo. Inusar na a narng'e' ran nibarita' ko tan na'kit ran pagkabyay ko ¹⁹ tan say makapaka'ngap nin nangyadi' nin pammatutuo nin maipa'ka' kongko a ginwa' nan Ispirito nan Dios yupa' sa pakayadi' na. Sa sarba nin lulugar, mangibwat sa Jerusalem anggan sa Ilirico, naila'pos koyaynan nipatanda' a Mabistan Patanda' nin maipa'ka' kona ni Cristo. ²⁰ Anaod, natukid ko a apes kon tuloy nin gaw'en a si

ipatanda' koyay Mabistan Patanda' sa lulugar a kai raya et gapo nin tanda' si Cristo, ta pigaw nin kai akoyna nin mangipatanda' sa nangipatandaan raynan raruma. ²¹ Ket, sain a gaw'en ko, maitukoy sa sayti a mabasa sa Masanton Kasuratan,

“Saraytaw saray tutawon kai et nakarnge' maipa'ka' kona,
makatanda' raya li' a lamang,
tan saraytaw saray kai et napatandaan,
mataros ra li' a lamang a maipa'ka' kona.”*

Plano na ni Pablo nin Bisitawen yay Roma

²² Say paku-pako ko sa lulugar a saray tutawodtaw ket kai ra et nin narngé' a maipa'ka' kona ni Cristo a makabada' a kai ako pakapika' isen komoyo sa Roma. ²³⁻²⁴ Bale' sawanin ta nayadi' koynay gawa' ko sa sain a lulugar, dumalan akodsen li' komoyo no mako ako sa Espanya, bana' ta na'teng anan rabay koy makapika' isen komoyo. Ket mayadi' li' a anted a panaon kodsén komoyo nin mamin ririket kongko, ilalwan kon matulungan rako li' sa pangituloy koyna nin pako ko sa Espanya. ²⁵ Bale' sawanin, matkap a mako ako yapó' sa Jerusalem ta main nin iyater kon tulong konran tutawo nan Dios itaw, ²⁶ ta saray mammemper iti sa prubinsyan Macedonia tan Acaya, naisip ran mabista a byan rasaran tulong a mumaidap nin tutawo nan Dios itaw sa syudad nin Jerusalem.* ²⁷ Nangibwat sa nakem ran bukod a ginwa' ra in.

---

* **15:21** Isaias 52:15.   * **15:26** Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa 1 Corinto 16:1-4; 2 Corinto 8:19; 9:5.

Bale' matkap nin tuloy a tulungan rasaray mu-
maidap itaw sa Jerusalem ta bara'mon siutang
sara konra. Wanin bana' ta nangibwat konran Ju-
dio, mangkakirama' saray ambo' nin Judio sa bu-
bindisyon sa byay nin naipasaya konan Dios. Ket
anaod, manepeg tamo' a tulungan rasaray Judio
yupa' sa bubindisyon a mausar sa inawru-awron
byay a man'ibi nan Dios konra. ²⁸ Ket no nayadi'
koynayti li' nin gawa' ko tan naiparisibi koyna li'
a kwartan tulong konradtaw sa Jerusalem, mako
akoyna li' sa Espanya tan dumalan akodsen ko-
moyo. ²⁹ Ket, tanda' ko nin sa kappako kodsan
komoyo, mabindisyunan natamo li' nin kusto ni
Cristo.

³⁰ Bubsat, sa kakanaan na ni Uunuren tamon
Jesu-Cristo, tan sa pangangado' tamo sa sayan-
saya nin mampangibwaten nan Ispirito nan Dios,
mairon kon dawaten komoyo a tulungan rako nin
masuet moyon kadadasal. ³¹ Idasal moyo pa a
idipinsa nakon Dios nin kai rako mapa'no nin
saray kai raya akuen si Cristo itaw sa Judea. Idasal
moyo et a say tulong nin kwarta nin ika' kodtaw
sa Jerusalem ket siririket ra kumon nin risibyen
nin saray tutawo nan Dios itaw. ³² Idasal moyo
a wanin, ta pigaw nin no karabayan nan Dios
ket maririket akon makarate' isen komoyo tan, sa
pakakikalamo' ko komoyo ket mainawnan atamo.

³³ Sapa kumon ta si Dios a syay puon nin pitu-
tuno ket isen ya komoyo nga'min.

Peteg a wanin kumon!

16

Say Pangigitandudo' kona ni Febe

¹ Man'itanda' koya sawanin komoyo a busat tamo sa pammemper a si Febe a saya nin katulungan sa trabaho sa dupong ran mampemper itaw sa Cencia. ² Akuen moyadsen komoyo bana' ta tawo naya ni Uunuren, ta wanin a manepeng nin gaw'en ran tutawo nan Dios. Tulungan moya sa animan a pakatkapan na ta abaw saraynay tutawon tinulungan na, ket saya akoyna konra.

Pammakumusta konran Tutawo

³ Pakumustawen moyo sara pa si Priscila tan si Aquila nin katrabahwan ko sa pagsisirbi ko konan Cristo a si Jesus. ⁴ Nisanla' ray byay ra bana' kongko, kanya' nin alaki a utang kon maong a nakem konra. Wanin anamaet a sarkan dudupong ran ambo' nin Judio a mampemper. ⁵ Pakumustawen moyo sara anamaet pa a mampemper nin mididinep isen sa bali ra ni Priscila tan Aquila.

Pakumustawen moyo anamaet pa a mablin amigo kon si Epeneto. Syay sangkau'nawan nin nagmatalek kona ni Cristo itaw sa prubinsyan Asia.

⁶ Pakumustawen moyo pa si Maria; nipakapaidap yan kusto nin tumulong komoyo.

⁷ Pakumustawen moyo sara pa a kadayaan kon Judio a sara si Andronico tan Junia, nin nakalamo' ko sa priswan. Apostoles sara nin bantog tan nu'na saran nagmatalek kona ni Cristo dyan si'ko.

⁸ Pakumustawen moyo pa si Ampliato. Mabli ya anamaet kongko nin tawo na nin Uunuren.

⁹ Pakumustawen moya et pa si Urbano nin katrabahwan mi sa pagsisirbi mi kona ni Cristo, tan si mablin amigo kon si Estaquis.

¹⁰ Wanin anamaet kona ni Apeles nin nap-atutu'wan anan tutuon tawo na ni Cristo.

Pakumustawen moyo sara anamaet pa a pamilya na ni Aristobulo, ¹¹ tan si kapada kon Judio a si Herodion, tan saray mammemper itaw sa bali na ni Narciso.

¹² Pakumustawen moyo sara et pa si Trifena tan si Trifosa. Maseseg saran tawo nan Uunuren.

Pakumustawen moya pa si mablin amiga tamon si Persida nin abaw anay nagwaan na sa pagsisirbi na konan Uunuren.

¹³ Pakumustawen moya pa si Rufo a saya yan napili' nan tawo na anaod nin Uunuren, tan si ina na nin ina koyna sa kwinta.

¹⁴ Pakumustawen moyo sara anamaet pa si Asincrito, si Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, tan saray subsat sa pammemper nin kalalamo' ra.

¹⁵ Pakumustawen moyo sara anamaet pa si Filologo, Julia, Nereo tan si busat nan babayi, tan si Olimp as tan saray tutawo nan Dios nin kalalamo' ra.

¹⁶ Mipasamanwan kamon mikumustawan nin mangipa'kit nin pilalabyan moyo nin mibubsat sa pammemper kona ni Cristo.

Mampakumustawan kamo nin sarba nin dudupong ran tumper kona ni Cristo nin dinalan-dalanan ko.

Say Masusuyot a Dawat na ni Pablo

¹⁷ Bubsat, dawaten ko komoyo a pakatalad kamo konran sarain saray manida' nin uksoy moyo tan sidaen a pammemper ran tutawo bana' sa akay ra nin swawi' sa katutu'wan a niyakay anan gindat komoyo. Andi' kamo gapo nin kilimug-limog konra ¹⁸ ta sarain nin tutawo ket ambo' nin si Uunuren tamon Cristo a mampagsirbyan ra, no kai edet, say karabayan ran bukod. Mabibistay irgo ra tan mama'yu-pa'yok sara ket manlingwen rasara tamo' a tutawon ambo' nin mapangadal. ¹⁹ Anaod, pitanda-tanda' ran mampemper sa nagsikabarang nin lugar a maipa'ka' sa katutulok moyo kona ni Cristo, ket maririket akon tuloy maipa'ka' komoyo. Wanin man, dawaten ko nin pakatalad kamo ta rabay kon mag'in nin mautek kamo no maipa'ka' sa pangwa' nin kamaungan, bale' kasan tanda' moyo no maipa'ka' sa pangwa' nin kadukaan. ²⁰ Ket no wanin moyo, si Dios a syay puon nin pitutuno, sa ambo' anan ma'teng ket liso nayan ipatalo komoyo si Satanas.

Rumate' kumon komoyo a bindisyon na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo.

Say Pammakumusta ran Kalalamo' na ni Pablo

²¹ Si Timoteo nin katrabahwan ko, pakumustawen nakamo; wanin ra anamaet ni Lucio, Jason tan Sosipatro nin kapada kon Judio.

²² Si'ko anamaet nin si Tercio a tagasurat ni Pablo sa nibarita' na konan sitin surat na, mampakumustawen katamo bilang kapada moyon mampemper kona ni Cristo.

23-24 Si Gayo nin mampagtuluyan ko a si'kon si Pablo, a sa bali nay pididinepan ran mampemper iti, mampakumustawen nakamo.

Mampakumustawen nakamo et ni Erasto nin trisuriro nan syudad nin Corinto. Mampakumustawen nakamo et anamaet ni Cuarto nin busat tamo sa pampemper.*

Pangrarayo konan Dios a Sangkadunungan

²⁵ Raywen tamoyay Dios!

Sya tamo' a makapama'get nin pampemper moyo mangibwat konan Mabistan Patanda' a man'ipatanda' ko maipa'ka' kona ni Jesu-Cristo.

Sin gindat a panaon, bara'mon niyadi yaytin katutu'wan bale' sawanin, mayadi' a pinasyan kaanrwan nin panaon a linmabas, ²⁶ ket nipatandaan nayna in nin katutu'wan nin Dios.

Nipaisurat-surat na in konran prupita sin na'tenganan panaon tan sawanin

ket nigan-gan na anamaet a ipatandaan ti nin katutu'wan sa sarban tutawodti sa mundo nin si Dios a kasan tarana' tan kasan lamang nin anggawan,

ta pigaw nin say sarba ket tumulok kona bana' sa pagmamatalek ra kona.

²⁷ Si Dios, syan bukod a sangkadunungan sa sarba!

Marayo ya anggan-angga bana' sa ginwa' na yupa' kona ni Jesu-Cristo.

Peteg a wanin!

---

* **16:23-24** Sa raruman nikaisurat nan siti sa Griego ket nailamo' a wanti:Rumate' kumon komoyo nga'min a bindisyon na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo. Peteg a wanin kumon!

Si Biblia

New Testament in Bolinao (RP:smk:bolinao)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bolinao

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bolinao

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
9f2245a5-f9d4-577f-ae48-f157c7149043